

Brassói Lapok

Ára 5 lei

Szombat
1931 * szeptember 12

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

208. szám
XXXVII. évtolvam

Ára 5 lei

Deákné vászna — forditva

Az a benyomásunk, hogy nem Jorgáról van szó, hanem a pozíciójáról. Mennetlik a konkurrensai, mert a helyébe akarnak kerülni. Még hizelegnek is neki, mint a róka a hollónak: milyen szépen tud énekelni a tudomány nyelvén, hátha kiejti csőréből a hatalom sajtját. Az ementhált, mely tele van ugyan lyukakkal, de nagyon izletes és — tápláló.

Megy-e Jorga vagy sem, kérdésbé fontos, mint az, ki jön utána? De ennél is fontosabb, mi jön utána? Mert Jorga a maga szeszélyeivel, originalitásával, makacs elveivel és tarka következtetéseivel sem rosszabb — ha nem is jobb — mint bármelyik előde. Többet ő sem tud inkább rontani az ország állapotán, mint a liberális reakció, a korrupciós néppárt, az elveit szögre akasztó nemzetiparasztpárt. A barátait és híveit ő is ép oly gonddal, s hálásan helyezte el előnyös pozíciókba, mint amazok. Minden különködése és ujszerűsége ellenére is az ő rendszerüket, az ő hibáikat és kártevő szellemüket vitte be a kormányzásba. Ő is gyártott annyi rossz törvényt, mint Maniuék és a sajtót ő is meg akarja rendszabályozni. A gazdasági válságot pedig ő sem tudja megoldani.

Mikor Hyacinthe-től, a híres komikus-tól megkérdezték, hol csináltatja azokat a kalapokat, melyek láttára a közönség megpukkad nevetésben, azt válaszolta: nem csináltatom, megörzöm. Jorga is csak őrizi azokat a pukkasztó szomorúságokat, melyekkel tele van az élet, s melyektől nem tudunk szabadulni. Ő sem rosszabb a Deákné vásznánál, s attól, amit mások előtte csináltak vagy nem csináltak, vagy amit ezutánra ígérnek, akármeddig maradhatna. Hiszen Jorga mégis csak Jorga.

De az a kérdés, mi lesz, ha ő nem lesz? S erre nehéz megfelelni. Mint mikor Mivont, a hét görög bölcs egyikét megkérdezték, miért nevet magában, azt felelte: azon nevetek, hogy magamban nevetek. Ez is válasz egy meg nem fejthető kérdésre.

Vörös zászló a templom tornyán

Bangha Béla a kolozsvári katolikus nagytemplomban nagy beszédet mondott a bolsevizmus ellen és a nagybányai református templom tornyára bolsevista kezű vörös lobogót akasztottak, melyen ez a jelszó: Éljen a viláforradalom!

A kereszt és a vörös zászló — bár mindkettő forradalomból született — amaz a lélek, ez a kenyér forradalmából — halálos ellentétben állanak egymással.

De jellemző jelenség, hogy a budapesti jezsuita hitszónok ugyanakkor tartja szükségesnek a kommunizmus ellen való prédikációt — annyi kínáló téma közül ép ezt — amikor a bolseviszták is templomot választanak ki tüntető, provokáló, fenyegető propagandájuk számára.

Lehet, hogy ezeket a magasság is vonzotta. Minél magasabbra, torony tetőjébe tűzik a forradalmi lobogót, annál messzebbre hat el a demonstrációjuk, annál hatásosabb és izgatottabb lesz, mint az az ellentét is, mely a létért való küzdelem mélysége és a konzervatív történelem magassága között van.

Véletlen találkozása az ellentéteknek — az ellenségeknek — de mégis, mintha éles tendencia irányította volna őket össze: támadás a templom ellen, s támadás a templomból, a próba itt van, állni kell, nem lehet napirendre térni fölötte.

Mindenki is aggódik: Mi lesz? Hová sodródunk? Nem rohan-e a világ a maga hibáival és bűneivel a vesztébe? Egy olyan katalizmába, melyből nincs szabadulás?

Aggódni azonban nem elég. Panaszkodni sem. Szónoklatokat tartani sem. Tenni és hatni kell. Jobb lenni és jobbat tenni. Példával, áldozattal, önfeláldozással.

Argetoianu a király előtt

Ujra előtérben a gazdasági koronatanács eszméje

Bukarest, szeptember 10

Politikai körökben feszült érdeklődéssel tekintenek Argetoianu pénzügy- és belügyminiszter mai szinajai audienciájára elé, amely állítólag döntő jelentőségű lesz a kormány jövő tevékenysége szempontjából. Beavatottak tudni vélik, hogy ezen a kihallgatásán Argetoianu részletesen ismerteti a fogja az uralkodóval a kormány leg-



közelebbi gazdasági programját, a melynek középpontjában tudvalevőleg a költségvetés mindenáron való kiegyensúlyozása, a mezőgazdasági adósságok rendezése, valamint a szesz- és esetleges cukormonopólium tető alá hozása áll. — Ezzel kapcsolatban

Argetoianu dülőre szándékszik vinni a gazdasági koronatanács kérdését is.

Ez a gazdasági koronatanács már a jövő hét folyamán összeülne a pártvezérek, a volt pénzügyminiszterek és bankkormányzók részvételével.

A gazdasági koronatanács eszméjét

egyébként eddig csak

a liberálisok tették magukévá

s így nagyon kétséges, hogy az uralkodó belemegy-e Argetoianu ezirányú javaslatába.

Különbö Argetoianu audienciáját azért is rendkívül érdekesnek tartják, mert tegnap

ugy az uralkodó, mint a kormány tagjai Bukarestben voltak a rádió-kiállítás ünnepélyes megnyitására.

A királyt csupán Argetoianu követte ezuttal Szinajába.

Hamangiu igazságügyminiszter tervbe vett törvényegységesítése

ERDÉLY ASSZONYAIT KISZOLGÁLTATJA A CSÁLADFŐNEK

Javaslat az agglégény- és aggszűzadóról a krajoval nőkongresszuson



Még a román nők szövetsége is tiltakozik a retrográd unifikálás ellen

Krajoval, szeptember 10.

Most aztán igazán nem állíthatja többé Hamangiu igazságügyminiszter, hogy a törvénykezés vasvillával való egységesítésére vonatkozó szerencsétlen tervezetét csak az átkozott kisebbségek ellenzik, meg, hogy a régi törvényeknek a csatolt területekre való kiterjesztése csak üdvös lehet, mert hiszen az ő királyságbeli törvények magasabbrendűek, mint például az erdélyiek, vagy bukovinaiak! A jasi országos ügyvédkongresszus után ugyanis még a román nőegyletek nagy-gyűlése is felemelte szavát a kétségtelenül elmaradottabb régi törvények egyszerű általánosítására ellen.

Három napon át tartott kongresszusa napirendjén a román nő-szövetség érdekes szempontból foglalt állást Hamangiu diktatórikusan megfontolatlan egységesítési tervezete kérdésében.

Határozatában kimondta, hogy a régi törvényeknek Erdélyre, a Bánságra és Bukovinára való rákényszerítése súlyosan érintené ezeken a tartományokban a nő-társadalmat is. amennyiben megfosztaná azokat a sokkal kedvezőbb polgári jogoktól, amelyeket a kizsárolandó törvények alapján eddig élvezett. Hivatkozik a határozat az alkotmány 6. szakaszára, amely teljes jogegyenlőséget biztosít az állam mindkét nembeli polgárainak, s ezért elvárja az igazságügyminisztertől, hogy a törvénykezés egységesítése esetén külön törvényt hozasson az alkotmány említett szakasza értelmében s azzal helyesbítse a regátban jelenleg érvényben levő törvénykönyvek hibáit és fogyatékosait, amelyek súlyosan sértik a szociális méltányosság elvét s távolról sem felelnek már meg annak a társadalmi szerepnek, amelyet a nők Romániában is betöltenek.

Szóval a 101 egyesületet felölelő román nő-szövetség is leszögezte, hogy a csatolt területek törvényei modernisebbek az ő királyságbeliél, amelyek tudvalevőleg

ugyanúgy kiszolgáltatják a nőt a családfőnek, mint a kiskorú gyermekeket, avagy az utolsó cselédeket, fogalmát

sem ismerve a nő jogosult önrendelkezésének.

A kongresszus egyébként, amelynek ülésén nagyrészt a brassói Baiulescu Mária asszony elnökölt, más vonatkozásokban is figyelemreméltó határozatokat hozott. Így például kimondta még, hogy a romániai nők is ki kell egészítenie feleségi és anyai kötelezettségeit a közéletben való öntudatos és felvilágosult közreműködéssel, míg a jövő nőjét, a mai lányokat, az önálló munka és bátor, független kezdeményezés felé kell irányítani.

Ujabb jelentés

Argetoianu mai szinajai királyi audienciáját nemcsak a kormány köreiben, hanem a politikai pártok körül is döntő fontosságúnak tartják.

A bukaresti sajtó értesülése szerint Argetoianu kihallgatása szoros összefüggésben van a gazdasági koronatanács tervével. És ha ezek a kombinációk igaznak bizonyulnak, akkor a nagy érdeklő-

Érdekes megemlítenünk végül azt is, hogy Ghia lelkész-tanár a kongresszus elé javaslatot terjesztett, miszerint követeljék a lehető legsúlyosabb agglégény- és aggszűzadó bevezetését, ennek jövedelméből a sokgyermekes családokat támogatva. Az ország jövője ugyanis a házasság és a lakosság-szaporulat problémájának a megoldásától függ. Ezt a javaslatot a kongresszus nem tette magáévá.

A kongresszuson számos nőmozgalmi vezető-egyénség vett részt Erdély csaknem valamennyi városából is.

Erdélyi körútra indul a liberális párt

Bukarest, szeptember 10.

A bukaresti lapok értesülése szerint Duca, a régi liberális párt spirituális rektora, rövidesen erdélyi propaganda körútra indul s vele együtt mennek a párt

fontos szerepet játszó vezetőemberei is. Körútjuk végén a liberális pártvezérek Kolozsváron nagygyűlésre hívják össze erdélyi híveiket, ahol a párt új programját leszögezik.

Meghalt Lujo Brentano, a világhírű nemzetgazdász,

aki már 1885-ben hirdette a német-osztrák-magyar vámunió szükségét

Tegnap este nyolcvanhét éves korában meghalt itt Lujo Brentano, a világhírű nemzetgazdász, a müncheni egyetem tanára.

Brentano főleg a munkáskérdéssel foglalkozott és a munkásegyletek tanulmányozása céljából 1868-ban bentazta Angliát. Leghíresebb munkái: „Das Ar-

beitverhältniss gemäss dem heutigen Recht“, „Agrarpolitik“, „Die Getreidezölle als Mittel gegen die Not der Landwirte“ és „Versuch einer Theorie der Bedürfnisse.“ Brentano az 1885-iki gazdasági kongresszuson tartott előadásával a német-osztrák-magyar vámunió eszméjéhez csatlakozott.

MANHOFFER-BEPPÓ-ZEMELMANN

Aki megszökött a román sóbányákból, hogy a szovjet halálos ítélete alá hajtsa a fejét

Bukarest, szeptember 10.

A bukaresti Malmaison-kaszárnya első emeleti termében, ahol a legfelsőbb katonai bíróság tanácskozik, ma délelőtt megint feltáruktak a legnagyobb romániai szovjet-kémkedés misztikus aktáit. A bírói emelvényen a legfelsőbb hadbíró tagjai foglaltak helyet. Három ordonánc hordta fel az elnöki emelvényre a kémkedési per aktáit. Valóságos irat-rengés: jegyzőkönyvek, a felvett vallomások gyorsírói feljegyzései, az írásba foglalt nyomozási adatok, az alsófokú hadbíróági ítéletek és a kötetnyi indokolás. Valóságos könyvtára való anyagot halmozott fel az a három ordonánc a legfelsőbb hadbíróág zöldposztóval bevont elnöki emelvényén.

De a nagyszámban összegyűlt előkelő közönség kénytelen volt csafódottan eltávozni a Malmaison-kaszárnya első emeletéről. Valami baj volt a védőügyvédekkel. Nem készültek el a már elhangzott ítélet ellen beadott felelőzésekkel és így

a legfelsőbb hadbíróág újabb két héttel elhalasztotta a felelőzések tárgyalását.

*

Keményvonású piros ceruzával húzták körül a hadbíróágon azokat a feljegyzéseket, melyek a titokzatos No. 10-re vonatkoznak. Majdnem egy esztendővel ezelőtt sikerült a szigurancaának leleplezni a legnagyobb európai kém-szervezet tagjait, de a No. 10 problémáját még ma is sem sikerült felfedezni. Még ma sem tudja senki sem, hogy a titokzatos álnév alá meghúzódtó kémfőnök ki volt a valóságban? Sok nehéz órát szerzett a sziguranca vezetőinek ez a probléma. Egy év leforgása alatt rengeteg embert tartóztatott le a sziguranca, az ország minden részében történtek házkutatások, azonban a titokzatos No. 10 kilétét mégsem sikerült felderíteni. De a No. 10 problémáján kívül még volt egy nehéz dolog, amit a román állambiztonsági hivatal kémelhárító osztálya még ma sem tudott megoldani.

A titokzatos Beppo

Amikor az első hivatalos jelentések megjelentek a leleplezett szervezet működéséről, majdnem minden kommunikáció szerepelt egy Beppo nevű tagja az organizációnak. A Beppo nevet Salamon Pál, a romániai szovjetkém-organizáció főnöke adta annak az ismeretlen olasz álnév alá meghúzódtó spionnak, aki a legveszélyeztetettebb tartományokban, Bukovinában és Besszarábiában dolgozó kém-szervezet főnöke volt. A nyilvánosságra került adatok szerint ez a Beppo egyike volt az organizáció legügyesebb embereinek. Alig volt olyan titkos vegytíntárral írott levél, amelyben ne fordult volna elő a Beppo név. Beppo ténylegesen a jobbkéz volt Salamon Pálnak és nem volt olyan sikeres munkája az organizá-

ciónak, melyben a második főszerepet ne Beppo vindikálhatta volna magának...

A nagy nyilvánosság egyelőre kénytelen volt megelégedni azzal, hogy a kém-organizáció másodfőnökét Beppónak hívják. De hogy ki volt ez az ember? Mi volt a valódi neve? Arról senkinek sejtése sem volt, amíg a hadbíróági tárgyaláson az elnöklő tábornok be nem jelentette, hogy a Beppo álnév alatt meghúzódtó kémfőnöknek sikerült az utolsó pillanatban megszöknie az országból és így a hadbíróág csupán „in contumaciám” hozhatja meg az ítéletét. Az ítélet kihirdetés alkalmával azután nyilvánosságra került a Beppo álnév alatti meghúzódtó kémfőnök valódi neve is: Manhoffer Hugónak hívták.

„In contumaciám”

A sziguranca hosszú hónapokon keresztül szándékkal nem akarta nyilvánosságra hozni a Manhoffer Hugó nevét. Féléve a többi kémek letartóztatása után is azt hitték a sziguranca vezetői, hogy talán sikerül visszacsalogatni az országra, a kellő időben megugrott másodfőnököt. De Beppo, illetve Manhoffer Hugó, akinek a legutolsó pillanatban sikerült megugrania a sziguranca ágensek karmai közül, elhelyezkedett Bécsben és eszé ágában sem volt odakerülni Salamon Pál mellé a durva lécekből összeácsolított vádlottak padjára. A sziguranca vezetői

többször reménytelen várakozás után kénytelenek voltak belenyugodni abba, hogy Beppo, alias Manhoffer Hugó, kiszabadult az egérfogóból.

Amikor sor került a hadbíróági tárgyalásra, az ügyész súlyos büntetést kért a szökésben lévő Beppo, illetve Manhoffer Hugó fejeire is. A hadbíróág a kellő időben megugrott másodfőnököt ugyanolyan szigorú ítélettel sújtotta, mint magát az organizáció főnökét: 15 évi kényszermunkára szólított az ítélet, amit — mivel a vádlott távol volt — in contumaciám mondott ki a hadbíróág.

Gyilkosság Bécs egyik külvárosában

És ezzel már le is zárulhatott volna a Beppo-Manhoffer Hugó regénye, ha egy bécsi sötét külvárosi nyomorlakásban elhangzott revolverlövés újra nem ráncigálta volna elő a feledés homályából a Manhoffer és a Beppo neveket.

Pár héttel ezelőtt, Bécs egyik külvárosában megdöbbentő gyilkosság történt. Az osztrák fővárosban naponta tömegestől előforduló bűntények közül ez a gyilkosság azért emelkedett ki, mivel a helyszínen letartóztatott merénylő c nikus hidegvérrel várta, hogy az acélkarperec összecsapkódjék a csuklóit felett és aztán szemrehányások nélkül mondta a bécsi detektíveknek:

— Igenis megöltem ezt az embert, mert áruló volt...

Nyugodtan türe, hogy átkísérjék az ügyészségre és egyetlen szóval sem tiltakozott, amikor az osztrák büntetőtörvények szerint szigorú magánzárkával sújtották a letartóztatását követő első húszonnégy órában.

A bécsi lapok szenzációs cikkeiben foglalkoztak a nem mindennapi gyilkosság körülményeivel.

Tulajdonképpen mi történt? Egy Berkovitz Endre nevű orvostanhallgató két revolvergolyóval kivégezte Zemmelmann György magánhivatalnokot, aki a Nürenderfer-Strasse 24 számú ház második emeletén egy alberleti szobát bérelt. Az alapos bécsi rendőrség huszonnégyóra leforgása alatt megállapította, hogy a meggyilkolt Zemmelmann György azonos a román sziguranca elől megugrott Manhoffer Hugóval, vagy ahogy a szovjet kémorganizáció tagjai között szerepelt: a titokzatos Beppo-val.

A gyilkos, Berkovitz Endre a letartóz-

mit fog csinálni ezután a fizetés nélkül maradt szovjetkém.

Manhoffer nem volt tisztában azzal, hogy napokon és heteken, sőt hónapokon keresztül a bécsi szovjetkém organizáció emberei kísérték minden lépését. Ha Manhoffer tisztában lett volna ezzel, úgy átvicckélte volna a megkísértés néhány hetét és aztán mint az organizáció

A Szovjet halálos ítélete

A szovjet halálos ítélete nem késett.

Este kilenc órákor egy sovány, jelentéktelen külsejű fiatalember kereste fel Manhoffert. Pár perccel később éles szóváltás zaja hallatszott ki az egyszerű alberleti szoba ajtaja mögül. És ez a vita annyira hangosra vált, hogy a szobaur „Herr Kaspar” kénytelen volt kopogtatás nélkül belépni az alberlő szobájába. Ott állott a szoba közepén Manhoffer és az ajtó mellett furcsa látogatója.

Manhoffer az izgalomtól rekedten oda-szólt a házigazdájának:

— Nincs semmi baj... csak tessék magunkra hagyni bennünket... valami fontos megbeszélési valónk van...

Három perccel később két revolverlövés döbbenetes zaja hallatszott ki Manhoffer szobájából. A háznépek összeszaladtak. Odarohantak az alberlő szobájának ajtajához és szinte a hideg veríték csur-

együk legmegbízhatóbb tagja térhetett volna vissza Stern tábornok bűvkörébe. De Manhoffer már a második héten két-ségesedett. Már hozzászólt a busás fizetésekhez, amit az organizáció pénztárából elsején felvett és most, amikor így szembetalálkozott a csupasz nyomorral — egyszerűen kétségbeesett. Stern tábornok emberei pontosan megfigyelték, amikor az éhező Manhoffer felment az egyik legnagyobb bécsi lap szerkesztőségébe és ott felajánlotta, hogy rendkívül szenzációs cikksorozatot tudna írni a közép-európai szovjetkém-organizáció munkásságáról. Ez a szerencsétlen ember nem is sejtette, hogy az organizáció egyik áruházba öltözött embere ott hallgatózott az előszobában, amikor ez az ajánlatát megtette és a bécsi kémpőzpont azzal is tisztában volt, hogy mit keresett Manhoffer a Bécsben székelő román követségen.

got végig rajtuk, amikor a revolverlövés után beállott kísérteties csendben tisztán hallották, hogy valaki odabent, a bezárt ajtó mögött, milyen kétségbeesett kísérleteket tesz, hogy a lezárt ajtót fel tudja nyitani.

És az ajtó végre felnyílt: a gyilkos Berkovitz Endre az ajtó előtt készenlétben álló háznépek karjai közé szaladt. A szoba közepén egész testében elnyulva ott fekiútt vérben fagyva Manhoffer Hugó, illetve valódi nevén Zammler György alias: Beppo.

Az alig tizenéves éves gyilkos, aki a bécsi orvosegyetem első évfolyamának hallgatója, minden köntörfalazás nélkül bevallotta, hogy parancsra ölt. A bécsi szovjetorganizáció halálra ítélte Manhoffer Hugót és ő csupán ezt a halálos ítéletet hajtotta végre.

FARKAS ALADAR.

Mozgalom indult meg a parasztdósságok természetbeni visszafizetésére

Az eladósodott mezőgazdaság elvárja, hogy a bankok is hozzanak áldozatot az agrárkrízis szanálása érdekében

Kolozsvár, szeptember 10.

Erdélyi inspekciós körutjáról tartott expozéjában dr. Pop Valér miniszter részletesen foglalkozott a falusi gazdák sanyaru helyzetével, amelynek két főtengeye: az alacsony gabonaárak és a súlyos bankadósság. A gabonaárak megjavítására a kormány bevezette a boletát és nem az ő hibája, hogy ennek ellenére a világpiaci helyzet hatása alatt további áresések vannak a gabonafélékben. Ami viszont a parasztdósságok rendezését illeti, Argetoianu pénzügyminiszternek ez képezi most a legfőbb gondját és októberben olyan megoldással fog jönni, amely az ország általános hiteléletének hátránya nélkül segíteni fog az eladósodott gazdákon.

Arról, hogy mi lesz a beigért megoldás lényege, nem beszélt az erdélyi miniszter és így arra kell következtetni ebből, hogy a kormány tervétől teljesen független az a mozgalom, amely az érdekelte agráriusok köréből indult ki azzal a jelszóval, hogy a bankoknál eladósodott mezőgazdák természetben egyenlíthessék ki a tartozásaikat. A mozgalom, amelyben számos parlamenti képviselő is aktív szerepet vállalt és megígérte, hogy a parlament elé viszi a kérdést, arra hivatkozik, hogy a kormány már annyi előnyben részesítette a bankokat, hogy végre egyszer azok is hozhatnak már egy kis áldozatot a legfontosabb termelési ág érdekében, amelyen a konjunktúrális időkben amugyis busás keresetük volt. Miért adósodott el a mezőgazda? Mert pénzt vett fel a bankokból, hogy földet vásároljon. Annakidején egy hold jó föld átlagos ára 20 ezer lej volt. Mit tehet arról a gazda, hogy azóta a rossz gabonaárak miatt ugyanaz a hold

föld ma talán csak 2—3 ezer lejért értékesíthető? Az adósságát vissza akarja fizetni, hiszen a kamatokat is fizette 34 és 25, vagy 20 és 18 százalék mellett, ma is fizeti, de a tőkét csakis úgy tudja visszaadni, ha a bank természetben fogadja el a fizetést. Ha a tartozásként fennálló összeget egy hold föld megvásárlására vette fel, most egy hold földdel fizethesse vissza, vagy pedig megfelelő mennyiségű gabonával. Ezen a réven legalább a fizetési morált lehetne megmenteni és a bankkövetelések egyrészt. Mert mi történik, ha a bank árverést tűz ki követelése erejéig? Akkor is természetben kapja meg követelésének egy töredékét, viszont a gazdát tönkretette. Mindenképpen ajánlatosabb tehát a békés megegyezés egy megszavazásra kerülendő törvény keretein belül. És ha ennél az akciónál siet majd a bankok segítségére az állam, vagy a törlesztésként a bankokhoz került földek átvételével, vagy jelzáloggaranciával való alkításával, ez semmiesetre sem fog olyan rossz vért szülni, mint az eddigi akciók, amelyekkel a nagytömegek áldozatai árán segített a bankokon.

A mozgalom a hírek szerint erősen terjed. Most már csak az a kérdés, hogy mit szól hozzá a kormány és milyen álláspontot foglalnak el a bankok a parasztdósságoknak természetben való visszafizetése kérdésében.

— ERDÉLYRŐL SZÓL HUNYADY SÁNDOR UJ DARABJA. Budapestről jelentik: Hunyady Sándor, a „Feketeszárú cseresznye” szerzője tegnap benyújtotta a Vigaszínházhoz új darabját. „Hunyadynak ez a munkája is színmű és Erdélyben játszódik. Bemutatója valószínűleg már e szezón első felében lesz.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ

BRASSÓ

MA ÉS A KÖVETKEZŐ NAPOKON

„Óh ti régi jó diák-idők”

Főszerepben: Werner Fittler, Betty Astor, Betty Aman, Ervin van Roy raguogó filmje. Lepereg előttünk a mindnyájunk által átélt feledhetetlen diák-idő, a maga kellemes, kedves, vonzó epizódjával, diáksíngyeivel, szerelmével.

JÖN: „A király parancsol” Főszereplők: Renata Müller és Otto Gebühr.

A Vestis mintakártyaüzlet a legkedvezőbb szövetbeszerzési forrás.

Ha Önt étkezések után emésztési zavarok kínozzák, ezen zavarok okozója a gyomorsav túltengés lehet. Ezen savképződés irritálja a gyomor érzékeny izmait és a fájdalom minden étkezés után nő. A gyomorsav semlegesítésére legalkalmasabb egy alkalikus só, mint a Magnesia Bisurata. Ezen sav-ellenes szer teljesen ártalmatlan és egy fél kávéskanálnyi belőle egy kevés vízzel étkezés után bevéve, azonnal megszünteti a gyomorégést, savanyú szájízt, nyomásokat, felfúvódásokat és egyéb emésztéssel járó kellemetlen jelenségeket. A Magnesia Bisurata (törvényesen védve) minden gyógyszerárban található.

Orgonaszentelés és ünnepségi hangverseny Csiksomlyón

Csikszereda, szeptember 10. Autók zakatolása és kocsik dübörgése verte fel kedden Csiksomlyó csendjét. Ezrével érkeztek az érdeklődők a székellyi kegyhelyre, hogy tanúi lehessenek a kegytemplom új orgonája felszentelésének és az ezt követő ünnepi hangversenynek.

A kimagasló kultúresemény külföldről is sok érdeklődőt vonzott az ünnepségek színhelyére. Még kedd este érkeztek meg, Smidthauer Lajos, a budapesti zeneművészeti főiskola igazgatója, Gayer József tanár, akinek jelentős része van az orgona létrejövésének művészi irányításában, Drdla, a prágai opera karnagya és a zenei élet sok más kitünősége.

Belföldről számos város zenetanára és zeneszerzője megjelent, így többek között: Dressler X. Ferenc Nagyszebenből, Bickerich Viktor és Stadler József Brassóból, Bándi László Nagyváradról, Székely V. Károly Görgelysentről, Zsizsmann Rezső Kolozsvárról és Domokos P. Péter Kézdivásárhelyről.

Az orgona felszentelésével kapcsolatos szertartást és az ünnepi misét dr. P. Imets Károly szentferencrendi tartományfőnök celebrálta fényes papi segédlettel. Szentbeszédében a székellyi áldozatkészséget méltatta a kiapadhatatlan szeretettel, melyet évszázadokon át megőrzött a kegyelet Csiksomlyó iránt.

Az ünnepi hangverseny délután öt órakor vette kezdetét. A kegytemplom, hatalmas méretei ellenére szűknek bizonyult a látogatók befogadására. Dr. Csipak Lajos főgimnáziumi tanár nagyhatású prologjában a törhetetlen székellyi szívósságot dicsőítette, amelynek ékes bizonyítéka ez az újabb építő munka is.

A prolog után Zsizsmann Rezső kolozsvári orgonaművész játszott néhány számot művészi tökélyvel, majd Ajvász Árpád és Fejér Dóra gyönyörködtette a hallgatóságot az „Ave Maria” értékes előadásával. Az ének után ismét Zsizsmann számait követték.

Késő este szédült csak szét a hallgatóság, amelynek minden egyes tagja maradandó benyomásokkal távozott a nagyvilágba a kis Csiksomlyóból.

Imre Aladárt

nem fogadja be Magyarországot, mert azzal, hogy kommunista lett, elvesztette magyar állampolgárságát.

Bukarest, szeptember 10.

Jelentettük, hogy Imre Aladár, volt kommunista képviselő a román hatóságok kiutasították. Imrét tegnap megpróbálták átadni Magyarországnak, a magyar hatóságok azonban, azzal az indoklással, hogy amikor kommunista lett, elvesztette magyar állampolgárságát, nem fogadták be és visszaküldték a román hatóságokhoz. Ugyanígy visszatartották Imrét Csehszlovákia is. A volt képviselő most maga is kíváncsi már, hogy mi lesz vele.

Agyonlőtte magát a chilei zendülők főparancsnoka

Santiago de Chile, szept. 10.

Jelentettük, hogy a chilei lázadást leverték. Riveros admirális, a lázadó flotta főparancsnoka, elfogatása pillanatában revolverrel rántott elő és agyonlőtte magát. A zendülők többi elfogott vezetőit erre láncra fűzték, nehogy példáját követ-hessék.

Ipari-ántantok, szénpaktum, a közmunka megszervezése...

Gőzerővel dolgozik a francia diplomácia — Románia hajlandó bárkivel megneemtámadási szerződést kötni — A Szovjet Spanyolországot puhítja

Genf, szeptember hó 10.

Amint már tegnapi számunkban jelezte, Grandi olasz külügyminiszter a Népszövetség közgyűlésén szerdán délután nyújtotta át az Olaszország katonai erejéről szóló adatokat tartalmazó okmányt. Grandi ugyanakkor hatalmas beszédében fejtette ki Olaszország álláspontját a leszerelési kérdésben. Az olasz álláspont pedig gyökeresen különbözik attól a felfogástól, amely szerint Franciaország elképzei a fegyverkezések csökkentését. A franciák szerint a leszerelést csak olyan mértékben lehet megvalósítani, amilyen mértékben az egyes államok biztonságát garantálják. Ezzel szemben Olaszországnak az a felfogása, hogy

a leszerelésnek minden előzetes garancia nélkül kiinduló pontul kell szolgálnia a Népszövetség minden akciója számára.

Felvetette Grandi azt a gondolatot is, hogy a jövő év februárjára összehívott általános leszerelési konferencia megnyitása előtt is minden további fegyverkezést szüntessenek be az államok. Javaslatainak azonban nem adott határozott formulát.

Grandi beszédének népszövetségi körökben

nagy jelentőséget tulajdonítanak,

mert minden bizonnyal arra kényszeríti Briandot, hogy a pénteki általános vita során ismételtén körvonalazza Franciaország békeszerzési politikáját. — Az olasz külügyminiszter beszéde egyébként nem keltett olyan benyomást, mint ha újból francia-olasz vitát szándékozott volna provokálni. Beszéde során még határozottan tiltakozott az autonóm állami csoportosulások ellen, mire a példát a német-osztrák vámunió adta meg.

Nagy feltűnést keltett a főtitkári vita során

Ghica hercegnek, Románia delegátusának az a bejelentése, hogy Románia hajlandó úgy a távoli, mint a közeli államokkal megkötési szerződést kötni, még pedig kivétel nélkül valamennyivel.

Bajok a Kellog-paktum körül

Szerdán ülészetek a Népszövetség munkabizottságai is, elsősorban az üléseken formális és technikai kérdésekkel foglalkoztak. Az alkotmányjogi bizottság, amelynek ülésén Scialoja olasz delegátus elnökölt, a népszövetségi paktum és a Kellog-paktum összeegyeztetésén tárgyalt. Rövid vita során kiderült, hogy ez még mindig igen komoly nehézségekbe ütközik.

Apponyi Albert gróf felszólította a bizottságot, hogy

a kérdés megoldása körül végezzen már egyszer gyakorlati munkát, tegye lehetővé, hogy a Népszövetség közgyűlése a folyamatban levő ülésszak alatt végleges határozatot hozhasson.

Vámleszállítást követel Anglia

Az angol delegáció kiszivárgott hírek szerint azzal a nagyjelentőségű tervvel foglalkozik, hogy a Népszövetség gazdasági bizottsága elé javaslatot terjeszt abban indítványozni fogja,

hogy minden állam tíz százalékkal mérsékelje a vámteleket.

Az angol delegáció azzal igyekezik indítványának súlyt adni, hogy visszautasítás esetén Anglia 10 százalékkal emeli fel összes vámteleit.

HATALMAS SZANÁLÁSI TERVVEL FOGLALKOZNAK A FRANCIAK

A Neues Wiener Tagblatt értesülése szerint a francia politikai körök

hatalmas szanálási tervvel foglalkoznak, amely Közép- és Délkelet-Európa államainak gazdasági életét érintené

igen közelről,

A bécsi lap szerint Genfben már megkezdtek az előkészítő tárgyalásokat a következő elgondolások megvalósítására:

1. Ipari ántantok létesítése, kapcsolatban a német-francia kereskedelmi szer-

Apponyi lett a leánykereskedelmi kérdések előadója

A Népszövetség negyedik főbizottsága, amely emberbaráti és szociális kérdések megoldásával foglalkozik, Apponyi Albert grófot kérte fel a leánykereskedelmi összefüggő problémák előadó-jává.

A SZOVJET PUHITJA SPANYOLORSZÁGOT

A Népszövetség őszi ülésszakára ösz-

zódés átalakításával.

2. Szénpaktum létrehozása, esetleg a Saar-vidékre vonatkozó német-francia megegyezés előkészítésével.

3. A közmunka megszervezése Délkelet-Európában.

szegült diplomaták között nagy feltűnést keltett, hogy

Lerroux spanyol külügyminiszter és Litvinov orosz külügyi népbiztos szerdán együtt ebédeltek.

Az ebédén Litvinov arról folytatott tárgyalást a spanyol külügyminiszterrel, hogy a fiatal köztársaság ismerje el a szovjetet.

Adó fejében lefoglalták a csecsemőit

Egész példátlan rémtetteket provokál az adóbehajtási inkvizíció

Bukarest, szeptember 10.

A besszarábiai Bratuleni községben példa nélkül álló botrányt provokált az ottani megyei adóhivatali főnök. Miután Bratuleni község teljesen leszegényedett lakosai már hónapok óta nem fizettek adót, a megyei perceptor elhatározta, hogy sajátkezüleg fogja beszédni a bratuleni polgárok elmaradt adóját. Hogy a megyei perceptor kirándulása milyen sikerrel járt, erre vonatkozólag álljon itt az a jelentés, mely Kiseneven keresztül érkezett a fővárosba.

A perceptor, miután az egyik községi adófizetőnél az elmaradt adó fejében nem tudott semmit sem lefoglalni, hogy azt elárvereztesse, lefoglalta az adófizető polgár kilenck hónapos gyermekét.

Az anyától elszakított gyermeket rábizta az egyik községi hivatalnok feleségére azzal, hogy a gyermeket mindaddig nem adhatja vissza az anyának, míg az meg nem fizeti az elmaradt adóját. A példátlan adószedési rémtett egész Besszarábiában óriási megbotránkozást váltott ki.

14 évi fegyházza itélték Moisa Traian hordárt, aki Weisz Ernő halmi pénzváltót meggyilkolta

Az orvosi vizsgálat szerint Moisa vérbajban szenved, de beszámítható

Szatmár, szeptember 10.

Ez év márciusában történt, hogy egy reggel borzalmasan összeroncsoltan halva találták a halmi határállomás pénzváltóhelyiségében Weisz Ernőt, a pénzváltó egyik társtulajdonosát.

A nyomozás megállapította, hogy Weisz Ernőt három baltacsapással ölték meg, amelyeknek mindegyike a fejét találta és úgy összeroncsolta azt, hogy a fejnek emberi alakja sem maradt. Az agyvelőcsatok ellepték a szoba butorzatát. A koponyacsontok szilánkjai a padlón szerte-széjjel heverték.

A pénzváltóüzlet társainak bemondása és az üzleti könyvek alapján megállapították, hogy a gyilkos az asztalon fekvő kulcsokkal előbb kinyitotta a pénzszerényt, majd annak tartalmát kirabolta és hogy a kasszában 7300 csehkrona, 28 ezer lej, 82 dollár és 210 marka volt.

A nyomozás rövidesen azt is megállapította, hogy a gyilkosságot Moisa Traian fizetés nélküli vasuti hordár követte el.

A hordár egy pillanatra sem tagadta tettét. Az első kereszkérdés sulya alatt bevallott mindent és elmondta, hogy belopódzott a pénzváltóba, az asztalon levő kasszukulccsal kinyitotta a kasszát és kivette belőle a pénzt. Abban a pillanatban, amelyben a pénzzel ki akart menni a pénzváltóból, felébredt Weisz Ernő, a mire a baltával háromszor rácsújtott. A szerencsétlen ember azonnal kiszenvedett.

A bestiális gyilkos büntügyi főtárgyalását szerdán délután három órakor kezdette meg a satmári törvényszék büntető tanácsa.

A tárgyalás iránt szokatlanul nagy az

érdeklődés, mert Weisz Ernő Halminak közismert és becsült alakja volt. Az alig harmincéves kereskedő néhány évvel ezelőtt nősült és két kis gyermekei hagyott hátra.

A vádirat felolvasása után Hansa Jenő elnök a vádlottat szólítja, aki elmondja, hogy Moisa Traiánnak hívják, harminckéteves, vasuti hordár. A gyilkosságra vonatkozólag előadja, hogy a kérdéses éjszakan bement a váltóhelyiségbe, hogy hét cseh koronát felváltson. Odabent látta, hogy Weisz alszik. Ebben a pillanatban megfogamzott benne a gondolat, hogy a kasszát kirabolja. Hozzá is kezdett, de Weisz közben felébredt. Erre baltával háromszor rácsújtott...

Ezután az áldozat huszonkétféves özvegyét hallgatják ki. Régebből ismerte a gyilkost, aki egyizben ellopta férje ke-rekpárját. Akkor nem látta meg.

Rus Teofil és Rothstein Dezső, Weisz Ernő volt társainak vallomása után Aldica János vasuti vendéglőst hallgatják ki, aki Moisát rendkívül részeges embernek ismeri. Demian és Steinberger orvosszakértők közlik a Moisan végzett vizsgálat eredményét, amely szerint Moisa súlyos vérbajban szenved de épelméjű és beszámítható.

Moisa védője új orvosszakértőket kér, amit a bíróság elutasít.

A bizonyítási eljárást ezzel be is fejezték és a perbeszédre került a sor. Az ítéletet csütörtök délelőn hirdette ki a bíróság, amely Moisa Traiant tizennégyévi fegyházzal sújtotta. A vizsgálati fogság a büntetésbe nem számít be.

Kiélesedett a viszony Dánia és Norvégia között

a grönlandi kérdés miatt

A dán miniszterelnök éleshangú kitörése a skandináv miniszterelnökök értekezletén

Kopenhága, szeptember 10

A norvégiai Hamar városban gyűlés folyt le, amelyen a három északi állam miniszterelnökei Skandinávia együttműködéséről beszéltek.

Th. Stauning, dán miniszterelnök ez alkalommal a Grönland kérdéséről többek között a következőket mondotta:

Szégyenletesnek tartom az északi népek szempontjából, hogy Norvégia és Dánia nem tudott megegyezni atekintetben, hogy a felmerült vitás kérdés megoldását a legnagyobb csendben döntőbíráskodás útján keresse. Dánia kész volt erre a lépésre, bár a dán elvi felfogás szerint tulajdonképpen nem merült fel olyan kérdés, amelyet a döntőbíráskodási eljárásnak kellene alávetni. Dániában az a felfogás, hogy testvérnépek között egy ilyen ügyet több ószinteséggel és kevesebb éles kifejezéssel kellene kezelni, mint ahogy ez eddig történt. Amikor például az egyik norvég lapban azt kellett olvasnia, hogy Dánia azért akarja a Grönland feletti szuverenitást, mert az „északi zsidó, kufár nemzet ezt az országrészt 400 millió koronáért el akarja adni”, akkor érthető, hogy Dániában csodálattal kérdezik, vajon fennáll-e az együttműködés és fennállhat-e olyanokkal, akik egy testvérménzettel olyan aljasan kezelnek, amint ez ennél és más alkalmaknál is történt. Végtelenül sajnálnám — mondotta végül a miniszterelnök — ha az a hang, amelyet már hosszú idő óta használnak, a norvég nép felfogását tükröznék vissza.

A meglepett „vörösnap”

Vörös zászlót tüztek ki a nagybányai református templom tornyára

Szatmáron izgató röpcédulákat szórtak szét az agitátorok

Nagybánya, szeptember 10.

Meglepő látványban volt részük azoknak a nagybányaiaknak, akiknek ma korán reggel az ősi református templom előtt vezetett el az útjuk. A torony órájának mutatója mellé szurva hatalmas vörös zászlót lengetett a friss őszi szél. A zászlóról erős fehér betűkkel ordított le a felírás: „Éljen a világforradalom!”

A járőrelők között több állami tisztviselő is volt, akik kötelességüknek tartották, hogy a templomtornyóra felkerült forradalmi zászlóról jelentést tegyenek a rendőrségnek. Rövidesen több rendőr érkezett a templom elé, ahol első sorban is a templomszolgát, Kőrösi Lajost keresték. A templomszolga azonban semmiféle felvilágosítást nem tudott adni arról, hogy a zászló hogyan került a magasba.

A rendőrök ezután fel akartak menni a toronyba, ennek ajtaja azonban zárva volt, ami még titokzatosabbá tette az esetet. Végül is előhívták a kulcsokat és a rendőrök Kőrösivel együtt felmentek a toronyba, de ott sem találtak semmi olyan különös jelt, ami a zászlót kitűzők nyoma

mára vezethetett volna. Erre leemelték a vörös lobogót, összegöngyölítették és átszállították a rendőrség épületébe.

Az esetről rövidesen értesítették az ügyészséget is, amely megkezdte a kihallgatásokat. Eddig azonban mindössze egy tanu jelentkezett: a tűzoltótorny őre, aki elmondotta, hogy ő az éjszaka folyamán elment a templom előtt, észre is vette a zászlót, azt hitte azonban, hogy gyászlobogó, amelyet valamelyik halottért tüztek ki.

Az ügyészség, a további vizsgálat eredményéig, őrizetbevette Kőrösi Lajos templomszolgát és egész családját, összesen hat személyt.

Érdekes, hogy a torony órája pontosan éjfélkor megállt, ami amellel szól, hogy a vörös lobogót ebben az időben tüzhették ki.

Egyébként a nagybányai titokzatos „forradalmi tüntetéssel” szinte egyidejűleg Szatmáron a város főutcáján kommunista röpcédulákat szórtak szét, amelyet ugyancsak ma reggel vettek észre a járőrelők.

Temesvári levél

Miért kellett hirtelen távoznia a temesvári városi főmérnöknek

Temesvárott csak idegen vállalkozók kerestek, a temesváriak pedig tönkrementek — Új elvek a városi munkák kiadásánál

Temesvár, szeptember 10.

Az ember néha, mint a példabeszéd is mondja, két szék között a földre csúszik. — Horsea Kornél, Temesvár városának volt főmérnöke, megmutatta, hogy ilyesmitől nem fél, mert még este is sietve maga alá huzta az egyik széket.

Horsea Kornél hivatali működését az jellemezte, hogy valósággal irtózott a temesvári vállalkozóktól, amikor városi közmunkák végzéséről volt szó. Előszó nélkül foglalkoztatott idegen vállalkozókat, még akkor is, amikor temesvári vállalkozók jobb és olcsóbb ajánlatot tettek. Különösen két kedvence volt: a nagyváradi Bitumen aszfaltozó-cég és az aradi Steiner József-féle építési vállalat.

A temesvári aszfaltozó vállalatok nem jutottak nála munkához, mert az összes aszfaltozást a Bitumen-el végeztette. Pedig a Bitumen munkája ellen rengeteg volt a panasz évek óta. Aszfaltja felhólyagzott, repedezett. Steiner József aradi építési vállalkozó viszont a színház, utána a mozi építési munkálatait kapta meg, azonkívül egész sereg más építési munkát. A temesvári építő-iparosok pedig kénytelenek voltak összetett kézzel tétlenül ülni.

Horsea Kornél a szolgálati korhatár elérése miatt nyugdíjazták még júniusban, de a városi tanács kimondta, hogy az évi közmunkák szempontjából maradjon még újévig hivatalában. Akkor történt, hogy a nagyváradi Bitumen furcsa ajánlattal jött. Azt ajánlotta a városnak, hogy öt év alatt aszfaltoztassa ki az összes utakat. Ezért a munkáért hatvan millió lejt kért, amely tizenkét év alatt törlesztesd. Az ajánlat után azonban jöttek a temesvári aszfaltozók és kimutatták, hogy ugyanazt a munkát negyven millió lejtért is el lehet végezni. A másik husz milliót tehát a Bitumen kamat és nyereség címén akarja zsebre venni. Horsea Kornél minden erejének megfeszítésével proteztált a Bitument. Kapacitálta a városi tanács tagjait, azonban azok nem álltak kötélnék. Ellenben kimondták azt, hogy a Bitumen többé Temesvárott nem kap munkát, sőt az elvégzett munkákért még hátralekös pénzt is csak akkor kapja meg, ha az elmúlt két esztendő alatt végezték és máris hasznavehetetlen aszfaltozást kijavítottak. A városi tanács ezzel az üggyel kapcsolatosan kimondta azt is, hogy Horsea Kornél főmérnököt felmenti állásától már most és nem várja be az esztendő végét.

Ha az idő nedves és hideg

nagy mértékben fenyegeti a meghűlés veszélye. Hatásosan védekezhetik ellene

Panflavin - pasztillákkal

Ezért gondoskodjék, hogy mindig legyen egy csomag a zsebében.



Horsea, aki egyik széknek a Bitument, másikat Steiner József vállalatát használta, nem pottyant a földre. Idejében odakapott Steiner József felé és annak temesvári megbízottja lett. Teheti, mert Steiner József aradi vállalkozónak Horsea jóvoltából Temesvárott még két évi közmunkája van.

Temesvár város mérnöki hivatalának új vezetője Suciú Adrián főmérnök. Egészen más-ként gondolkodik és cselekszik, mint az előzője. Az ipari munkaadók szindikátusa vacsorát rendezett Suciú tiszteletére. A sok felköszöntő során Heim Miklós ácsmester arra kérte az új főmérnököt, hasson oda, hogy a városi közmunkákat temesvári iparosok kapják. Suciú Adrián erre a felköszöntőre ezeket mondotta:

— Nagyon helyes beszéd és okos kívánság volt, amit Heim ur tolmácsolt. Heim ur elmondta, hogy legutóbb Lippán nagyobb közmunka volt és, hogy annak elnyeréséért a hazai talajról kiszorított temesvári iparosok is pályáztak. És bárha tizenöt százalékkal olcsóbbak voltak a lippaiaknál, a munkát mégis ezek kapták meg, mert Lippán, nagyon helyesen úgy gondolkodnak, hogy a város köte-

lessége elsősorban a lippai iparosokat kényeztetni. Temesvárnak tanulni kell Lippától és remélem, hogy ezután a temesvári iparosok nem fognak panaszkodni, hogy Temesvárott idegen vállalkozók dolgoznak és nem temesváriak. Ez már azért sem jó, mert az idegen vállalkozók nagyszámú idegen munkást hoztak, a temesvári munkások pedig kereset nélkül színlődtek. Az én elvem az, hogy Temesvárott első sorban dolgozzanak a temesvári iparosok és vállalkozók, akik idevaló munkásokat foglalkoztatnak és itt fizetik adójukat is.

Suciú Adrián főmérnök még hangsúlyozta, hogy Temesvárt széppé és virágzóvá iparosainak szorgalma tette. Ezt az iparososztályt, amely a lakosságnak hetven százalékát teszi ki, meg kell becsülni, nem szabad a munka lehetőségétől megfosztani, mert a városnak az iparosokra szüksége van a jelenben és szükség lesz a jövőben is. Az iparosság viseli a közterheknek legnagyobb részét és, ha a melőlözés folytán elveszti teherbíróképességét, akkor a csőd már ott kopogtat a város kapuján.

Ifjabb Kubán Endre

Édes anyanyelvünk

Az ajaknéger

Kezdjük a sort az „ajaknégerekkel”. Kik ezek? Egyetlen nevezetességük, hogy nőik az ajkukat felhasítják, a hasítékba beleerőszakolnak egy fatányért s ez a fatányér egyre nő, nő, végül már akkora, mint az erdélyi fatányéros tányérja. Ennivaló természetesen, de ők maguk már enni sem tudnak szegények, csak csattognak és hápognak. Úgy jártak az étellel, mint a róka meg a gölya, mikor egymáshoz mentek ebédre.

Akinek ilyen csudálata az ajka, természetesen, hogy az ajkáról nevezzék el. Igen ám, de ajkam nekem is van és mindnyájunknak, még sem hívjuk ajakféhernek vagy ajakeurópainak. Még ajkasnak sem, ami már egy fokkal magyarajkubb elnevezés lenne.

Micsoda ésszel keresztelték el ezeket a pogányokat ajaknégereknek? Gondoljuk el, hogy él valahol a vadonban egy nép, amelynek lólabája van. Az ajaknéger módjára ezeket lábembereknek kellene elnevezni. Ha meg oroszlanfejük van, fejembereknek. Az egyiptomi szfinksnek testnő lehetne a neve vagy fejeoroslán (ha az oroslánok adnak neki nevet).

Az ajaknéger elnevezés talányosabb, mint maga a szfinksz. Az egyetlen dolgot, ami meglepő benne: a tányért, bölcsen elhallgatja. A hattunyaku, darázsderéku, bogárszemű nő ilyen okoskodással nyaknének, deréknek, szemnek kellene elnevezni, hadd maradjon örök titok ami szép rajtuk.

Aki a tányérjuk négy ajaknégernek nevezte, német ajku embernek is fölöttebb szükkoponyájú lehetett: koponya-ember.

★

A magyar ember bezárja és kinyitja az ajtót, bedugja az üveget, de nem dugja ki. A házat felépíti és lebontja (nem építi le, mint a német!) Felöltözzünk és levetkőzzünk, nem pedig leöltözzünk. Az ég beborul, de nem borul ki, hanem ki derül. Kezünk feldagad, majd lelohad a daganat. Ha soká beszélünk, berked a torkunk, de ha megszünik a rekedtségünk, nem rekedünk ki.

Az angol azt mondja: nagyra nő és kicsire nő (!) (grows big és grows small) — mi erre azt mondjuk: eltörpül, összezsugorodik.

Nem matematika a nyelvünk és nem is eszperantó, hogy ellenkező előjellel (igekötővel!) fejezzük ki az ellenkezőt. Az eszperantó a nagy (grande) elé odateszi a rossz szócskát (mal) — így fejezi ki a kicsit (malgrande), hogy mentől kisebb szókincssel megussza.

De nekünk sincs mindenre külön szavunk. Ne keressünk törvényszerűségeket ebben a bezár—kinyit és felépít—lebont ellentétben.

A madár felszáll, elszáll, leszáll. Le is is száll, nem csak fel. A buvár lemerül, víz alá bukik, aztán felmerül, felbukik

a vízből. Felbukik, felbukkan. A kérdés felmerül.

A lepel leplezi a szobrot. Ha lerántjuk a leplet, a szobrot teleplezzük. A takarige ellenkező előjellel pontosan az ellentétet jelenti: betakar, kitakar. Amerikai felfedezték. Titok borította, a titkot felfedték. Hó takarja a mezőt. A hó eltakarodik. „Vigyázz, ki ne takarózzál!” — mondjuk, helyes magyarsággal. A ponyvával betakarjuk a kocsit, aztán kitakarjuk: de ha beborítjuk a ponyvával, nem boríthatjuk ki, pedig ez ugyanaz a művelet.

A tűnni ige igekötő nélkül eltűnés, letűnés, tovatűnés, valaminek a megszűnését, elmulását jelenti: „tűnő fény”, „tűnő homály”. A fel igekötővel mégis bármily feltűnő, visszajára fordul az értelme; a csillag feltűnik az égen és ott marad. Ott marad, ez a fontos. Ezért nem jó a tűnik, igekötő nélkül, ha olyasmiről van szó, ami megmarad. Feltűnő hiba ezt mondani: „Ugy tűnik, itt hiba van”.

Ha látjuk a hibát, mondjuk meg kerekén: „Ugy látom stb.” Ha meg bizonytalanságban vagyunk, nem a szemünk káprázik-e, mondjuk így: „Ugy rémlik stb.”

Nem helyes ezt mondani: „Ugy tűnik nekem”. Helyes magyarsággal: „Ugy tűnik fel nekem”, vagy: „ugy látszik”.

Egy kitűnő nyelvérzékű tudós magyartól hallottam nemrég, hogy e mutató névmás nincs a magyarban. Ő is, én is, irtózunk az efféle szerkezetektől: „Ezen előadásom tárgya”. Ezen telek előlő. — „Ezen üzlet feloszlik”. De két vagy ötven ilyen példa sem győz meg róla, hogy az e mutató névmás nem magyaros. A maga helyén igenis bátran használhatjuk és sokszor el sem kerülhetjük. Bonyolultabb mondanivalókban elakadunk, ha mingyárt azzal kezdjük, hogy „Ennek a...”. Eljünk gazdaságosan ezzel a birtokbirtokost jelölő formával, ha nem akarunk bennerekedni a nak-nekek hinárlábas. Például: „E törvény ötödik paragrafusának második pontja”. Ha mingyárt ennek-kel kezdem, megfojt a paragrafus.

Semmi kifogásom ellene, hogy.

„Művész hazája széles e világ”

Helyes, ha így mondom: ez a világ ez az ország, ez a nemzet. De széles e hazában nincs ember, aki hibát lelne ebben a mondatban: „Széles e világon”.

Avagy talán Arany Jánost is helyreigazítsuk, aki le merte írni, hogy:

„E fiuból pap lesz, akárki meglássa”.

Vagy „megmagyarosítsuk” a Szózatot és így szavaljuk:

„A nagy világon ezen a helyen kívül Nincsen számod: a nyelv...?!”

És mi történnék ezekkel a szavakkal: e végből, e célból, e mellett és a többi. Nyugodjunk bele, hogy van ilyen mutató névmás, hiszen az a nyelv, az az névelő is mutató névmás volt valamikor

Aki jól és olcsón akar öltözködni, az kérje szabójánál a Vestis mintakártyát

4. OLDAL

Nagysága tömeggyilkos

Veres Rózália — a detroiti magyar menedéglőné — hevesebb menyecske volt, mint Hecsesmegye, ahonnan Amerikába pándorolt. Afféle kifőzésből tengette változatos életét, ahol siető munkások möhön öntik magukba a déli lötytyöt. A kis „boarding-house” jól ment nagyon, csak a szerelmében volt halsikere a selyemharisnyás missisé előlépett tisztasurádi hugomasszonynak.

Három férj patkolt el mellőle, hét udvarló kapta be a legyet.

Természetes halállal szenderült jobb-létre mindannyi. A jóképű Rózália leg-alább is, természetes dolognak tartotta, hogy eltegye őket formás lába alól...

Tíz ember halála nehezedik a detroiti Messalina bársonyblúz mögött meglapuló lelkiismeretére...

Tíz életbiztosítás folytán ütötték a rokonszenves dollárok az ifiasszony fő-rokanalat forgató markát...

Tiszazug híre átszaphatott az óceánontuli munkásvárosba is. Az arzenes banyák ihlették meg, a zöldhasu bankjegyek után sóvárgó Rozi lelkemet.

Három férjet és hat udvarlót etetett, méreggel körített halpaprakkással. Az utolsó alól kirugta a létrát.

A villamosszék ilyenkor már halálos ölelésre tájra ki dróthuzalokkal cicomázott karjait:

Gyere Rozi, gyere! Hagyd a vízbe ezt a bus világot, ahol még egy kis szórakozást is sajnálnak az emberlől.

Észbontó halott lesz a menyecske. Kár, hogy a rádió nem közvetíti a helyszínről utolsó hörögését, ha mindjárt lehetne nyi is...

★

...S ha Tiszasurádra vetődik majd valami istenes vigé, ilyenformán fog alakulni a párbeszéd közte s a keresmaajtóban álldogáló csapláros között:

— Aztán van ennek a falunak valami nevezetessége?

— Mán hogyne vóna! Hát nem óvas ujságot az ur! Itt született az a híres Veres Rozi, aki villamosszékbe került Amerikában. Tűzes menyecske — pót-holtta naptyáig, még azontúl s használt a kösség hirneveinek! Bion!

— Büszke-e rá, urambátyám?

— Büszke a rosseb, pedig szegről pégről rokonyom is vót a cudar! Jobban is csináhatta vóna...

NEMES FERENC.

— BANGHA BÉLA KOLOZSVÁRON. Tudósítónk jelenti: A székelyudvarhelyi katolikus nagygyűlésről visszatérve, Bangha Béla, jezsuita atya Kolozsvárt, a főtéri nagytemplomban nagy beszédet mondott a bolsevizmusról. A társadalom és a lelkek elbolsevizálása ellen a vallásosságot tartja a legbiztosabb fegyvernek, egyúttal a legnagyszerűbb kulturfeladatnak is a család, a gazdasági és társadalmi berendezkedés ráépítését erre az alapra.

— A NEMZETKÖZI KISEBBSÉGI EGYESÜLET TAGJÁVÁ VÁLASZTOTTA BALOGH ARTÚR. Párisból jelenti: Tegnap zajlott le a nemzetközi kisebbségi egyesület első tanácsülése, amelyen Masponsy Anglasei barcelonai egyetemi tanár elnökelt, míg az alelnöki tisztet Faluhelyi pécsi egyetemi tanár töltötte be. A tanácsülés hivatalos programjának lezajlása után az egyesület rendes tagjává választotta többek között Balogh Artúr, nyugalmazott kolozsvári egyetemi tanárt is.

— ALFONZ ELUTAZOTT BUDAPESTRŐL. Budapestről táviratozzák: Alfonz spanyol exkirály szerdán délután fél öt órakor szárnysegéde, Miranda herceg kíséretében elutazott a magyar fővárosból. A volt spanyol király Bécsbe utazott.

A román sportszövetség elnöke ma jelenik meg a király előtt

a kitiltott magyar sportegyletek ügyében

Bukarest, szeptember 10.

Dr. Leucuta, a román futballszövetség elnöke csütörtökre kapott audienciát az uralkodótól. A kihallgatás célja, mint már jeleztük, hogy a király előtt tárják fel azt a sérelmet, mely a magyar csapatok kitiltásával a román labdarugást érte. Sportkörökben a királyi audienciától eredményt remélnék.

— NEMES FERENC EGYFELVONASOS BLUETTJÉT JÁTSZAK BRASSÓBAN ANNIE HARVAY ÉS GAÁL PIRI. Közöltük, hogy Annie Harvay és Gaál Piri szeptember 15-én művészestélyt rendeznek Brassóban, amelyen többek között előadják Wilde Oszkár „Saloméját” és ennek keretében Annie Harvay el-táncolja a híres hétfátyol-táncot. Az ismert művésznők bemutatják ezenkívül Nemes Ferencnek, lapunk kitűnő humoristájának egyik kacagtató egyfelvonásos blüettjét, amelyet a legdivatosabb slágerekre fognak énekelni. — Gaál Piri Wallon hatalmas művében, a „Bohóc”-ban mutatkozik be.

— „POLITIKAI LÖVÖLDÖZÉS” BERLIN-BEN. Berlinből jelenti: A német fővárosban ismét súlyos összetűzés volt a kommunisták és a nemzeti szocialisták között. A nemzeti szocialisták székháza előtt csoportosuló kommunisták belöttek egy nyitott ajtón keresztül az egyik terembe. A lövöldözésnek egy halálos és három súlyosan sebesült áldozata van. Hat kommunistát letartóztattak a rendőrség.

— OKTÓBER ELSEJÉN KEZDŐDNEK A MAGYAR SZÍNHÁZI ELŐADÁSOK BRASSÓBAN. Közöltük, hogy a városi tanács a brassói magyar színház ezévi koncesszióját dr. Janovics Jenő kolozsvári szinigazgatónak adta ki. Miután időközben Janovics megszerzte a négy legnagyobb város, Kolozsvár, Nagyvárad, Arad, Temesvár működési engedélyét, Brassórol lemondott Bérczy Mihály javára, aki Janovicsnak tizenöt év óta bizalmi embere, a színházigazgatás egyik legalaposabb ismerője. Bérczy Mihály a legkitűnőbb erőkből igyekszik összeállítani társulatát, amely október elsején kezd meg a brassói szezon és november közepén fejezi be, hogy azután áprilisban ismét visszatérjen. A Bérczy-társulat a legkitűnőbb operetteket fogja lejátszani, míg a drámai előadásokat továbbra is a Janovics-társulat tartja. Remélni lehet, hogy az általános színházi fellendülésben, amely Erdélyszerte mutatkozik, Brassónak is élénk szezonja lesz.

— MAROSVÁSÁRHELYI HIREK. Tudósítónk jelenti: A nemrég megalakult marosvásárhelyi agrárpárt főtitkára, dr. Vancea József, felhívást intézett a megye földbirtokosaihoz és gazdáihoz, hogy agrársérelmeikre vonatkozó adataikat haladéktalanul terjesszék be, mert a bukaresti központ a parlament színe elé karja vinni a közeljövőben az ügyet s fel akarja tártani sérelmeiket. — Dobránszky Dező helybéli földbirtokosnál 8 és fél kilo vágott szüldohányt és két öngyujtót talált a rendőrség, amit azonnal el is koboztak. A földbirtokost a hatóság, a bírság maximumával, — 22 ezer lej pénzbüntetéssel — sújtotta. Dobránszky felebezés nélkül nyomban kifizette a hatalmas bírságot, noha, bírói uton olcsóbban megushatta volna. — Várkonyi Erzsébet és Török Jozefa 14 éves leányok napokkal ezelőtt elszöktek a szüleiktől, hogy munkát keressenek. A vállalkozó szellemű lányokat elfogta a temesvári rendőrség és átadta a marosvásárhelyi hatóságoknak.

— TEMESVÁRT IS MEGKAPTA JANOVICS JENŐ. Tudósítónk jelenti: A temesvári városi tanács ma dr. Janovics Jenőnek ítélte a temesvári színház koncesszióját. Janovics helyettese Temesváron Fekete Mihály lesz. — Ezzel a Janovics-konzern köre teljessé vált és a társulatok e hó végén már megkezdik a működésüket.

— MEGMÉRGEZTE MAGAT, MERT HIBA KERESSET ÁLLAST. Temesvárról jelenti: Kocsis Árpád negyvenháromeves hivatalnokot három hónappal ezelőtt lépitette a cége. Kocsis azóta hiába keresett más állást, nem tudott elhelyezkedni. A szerencsétlen ember családjával együtt a legnagyobb nyomorba került és emiatti bánatában tegnap este öngyilkosságot követett el. Nagy adag luminált vett be, amely teljesen átitatta szervezetét, úgy, hogy felépülésében az orvosok nem bíznak.

— A MEGMENTETT ÖNGYILKOSJELŐLT KÁRTÉRITÉS PÖRE. Satinier Jeanette valmikor kedvelt tagja volt a párisi bulvár-színházaknak. Idővel azonban teljesen kikopott. Készségvesztésében megható bucsuleveleket írt barátainak, aztán a Szajnába vetette magát. — Egy szobrász azonban, aki látta, amikor a korláton átvette magát, utána ugrott és kimentette. Ki írja le azonban a meglepetését, amikor néhány nap múlva levelet kapott, amelyben a megmentett öngyilkosjelölt értesíti, hogy kárterítésért beperelte. „Oktalan mentőkíséreltetel”, így négyzik a levél, „nevetségessé tette bucsuleveleimet. Ezt drágán fogja megfizetni.” Kérdés, hogy mikép fog erről a bíróság beledkedni.

— MAGYAR SZÍNÉSZNŐ — ANTIFASCISTA MERÉNYLETEKBEN. Genuából jelenti: Közöltük, hogy Bovone genuai gyáros lakásán robbanás történt, amelyből azután kiderült, hogy a gyáros háza volt az antifascista merényletekre szánt bombák — gyára és rejteke. A rendőri vizsgálat most megállapította, hogy Bovonének a merényletekben segédkezet nyújtott barátja, Blaha Greta Klára, magyar származású színésznő is, akit tegnap letartóztattak.

— EMELIK-E A MÁV-TARIFÁT? Budapestről jelenti: A MÁV azzal a kérrrel fordult a 35-as bizottsághoz, engedélyezze tarifájának általános emelését. Értésülésünk szerint a 35-as bizottság, amely szombaton foglalkozik a kérdéssel, elutasító álláspontra fog helyezkedni.

— REPRESENTATIV MAGYAR KIALLÍTÁS JAPÁNBAN. Budapestről jelenti: Japán kulturális és részben kereskedelmi tényezőinek kezdeményezésére Yokohama, Tokió és más nagyobb városokban a télen magyar iparművészeti és képzőművészeti kiállításokat rendeznek, amelyeknek célja a magyar alkotóművészet számára újabb kereskedelmi összeköttetések létesítése. — Az iparművészeti rész már utas is van, míg a képzőművészeti anyagot október első napjaiban Triesztből a Ganges hajóval indítják Japánba. A kiállítás szervezését Japánban Fred Watahabe Metzger végzi, míg a képzőművészeti anyag egybegyűjtésével Déry Bélát, a budapesti Nemzeti Szalon igazgatóját bízták meg.

— MAKACS ÖNGYILKOSJELŐLT. Pozsonyól jelenti: Német János pozsonyi munkás tegnap délután a komáromi személyvonat elé akarta ugrani, az őrszemes rendőr azonban idejében észrevette szándékát, és tetében megakadályozta. Német János ma délelőtt másodszor is a vonat elé akarta magát vetni, azonban az arra haladó lovasrendőrök másodszor is megakadályozták tettét. A rendőrség a makacs öngyilkosjelöltet őrizetbe vette, annál is inkább, mert Német kijelentette, hogy mindenáron végez önmagával, mert nincs munkája.

— JUGOSZLÁVIA. A VÁLASZTÁSOK ELŐTT. Belgrádból jelenti: A kormány külső jelek szerint lázasan készül az új választásokra. Pénzügyi körökben az a hír terjedt, hogy Marinkovicsnak sikerült a franciáktól kisebb kölcsönt kapni. A kölcsön összegét nem közlik egyelőre. A kormány mindent elkövet a pártagitáció csökkentésére, így kedd este szétkergetett a rendőrség tizenöt szerb, volt radikális képviselőt, akik egyik társuk lakásán folytattak megbeszélést.

★ BUKARESTI ORVOSI HIR. Doktor Takács Irén fogorvos, szakorvos, a budapesti stomatológiai klinika volt és jelenleg a Szent István Társulat rendelő orvosa, új rendelőjét Str. Buzesti 49. sz. alatt, (Piata Buzesti sarkán) nyitotta meg. Kedden és pénteken szegényeknek ingyenes rendelés.

— AMERIKAI STILUSU VAKMERŐ RABLÓTAMADÁS KÖNIGSHÜTTÉBEN. Breslauból jelenti: Königshtüttében egy ottani bankigazgató lakásán tegnap páratlanul vakmerő módon garázdálkodott egy többtagu rablóbanda. Becsengették a lakás ajtaján s az ajtónyitót cselédnek azt mondták, hogy ő a magisztrátus tisztviselői. A szobaleány bebocsátotta őket. Amint az előszobába léptek, villámgyorsan a leányra vetették magukat és összekötözték. Azután benyomultak a lakásba, rátámadtak a bankigazgatóra, akit szintén összekötözték és szágítá betömtek. Amikor így ártalmatlanná tették, a legnagyobb lelki-nyugalommal láttak hozzá a lakás kifosztásához. Felbontották a bankár könyakos és likőrös üvegeit, kedélyesen társalogtak áldozatukkal, majd az ott talált készpénzt és értéktárgyakat magukhoz véve, eltávoztak. A rendőrség erőlyesen nyomoz a banditák után.

— TITOKZATOS GYILKOSSÁG A TURNAUI ORSZÁGUTON. Turnauból jelenti: Turnau közelében tegnap reggel az országuton borzalmas leletre akadtak a járőrök. Az ut közepén egy személyautót találtak, amelynek ülősei vérfoltosak voltak, de vérnyomok látszóttak az autó hátsóaján is. Pár lépéssel odébb egy férfi holttestét találták, kezei és lábai összekötözve, fején lövési sérülésekkel. Értésítették a csendőrséget, amely megállapította, hogy a gyilkosság áldozata Hronovský sofför, a turnai Nemecká-cég alkalmazottja. A nyomozás eredményeként két 17 év körüli suhancot vettek gyanuba, akiknek már nyomában is van a rendőrség.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint változóan felhős idő várható, lassu felmelegedéssel, helyenként köddel.

— BYRON KIFIZETETLEN SZÁMLÁJA. El sem képzelhető, hogy Byron, a gazdag költő, egy kifizetetlen huszonöt-lí-rás számla hátrahagyásával hagyta volna el Velencét, amelyet annyira szeretett. És mégis történelmi valóság a dolog. A velencei állami levéltárban őrzött vastag, ak-tacsomók tanúsítják, hogy milyen nagy mértékben foglalkoztatta ez a kiegyenlített adósság a hatóságokat. A per nyilvános botránná dagadt, amely a híres adóst, aki abban a meggyőződésben volt, hogy a számlát már hónapokkal ezelőtt kifizette, szörnyen feldühösítette, mint azt naplójának egy megjegyzése tanúsítja. Több nyilvános felszólítás után a hibatalos határidő lejártával, a követelést váltó formájában nyilvános árverés alá bocsátották. Senki sem tett rá ajánlatot, végre pár fillérért magához váltotta egy zsib-árus, bizonyosan abban a reményben, hogy a világ egyik leghíresebb férfiúja aláírását majd drága pénzen eladhatja valamelyik rajongó Byron-imádónak.

— HALÁLRAGAZOLTA A VILLAMOS EGY TEMESVÁRI UJSÁGÍRÓ-KOLLEGÁNK ÉDESANYJÁT. Tudósítónk jelenti: Megrendítő tragédia érte Kostyala Árpád temesvári ujságíró-kollégánkat. — Édesanyját, özvegy Kostyala Terézt ma délelőtt a Józsefvárosban halálragazolta egy villamos. A vizsgálat megállapította, hogy a gázolásért a kocsivezető felelős, akit le is tartóztattak.

— DIKICCSSEL SZURTA AGYON AZ ANYÓSÁT. Székesfehérvárról jelenti: Baracska községben Grossmann Ferenc cipész-mester agyonszurta anyósát, aki őt többször megverte. Anyósa most is egy lekvárkeverő-kanállal támadt rá. A cipész-mester védekezésül suszterkést kapott fel és az anyósa felé szurt. A szurás szívtalálta az asszonyt, aki holtan rogyott össze. Grossmann halálát okozó súlyos testisérítés miatt letartóztatták.

— NÉGYSZÁZEZER SCHILLING KÁRTÉRITÉS. RITÉS EGY ELVÉSZETT ÉKSZERÉRT. Bécsből jelenti: Reitzes János bankár felesége, aki augusztus 6-án nagyértékű gyöngysorát elvesztette, a Lloyd-társaságtól, amelynél biztosítva volt, 400.000 schilling kártérítést kapott.

— Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelem-érzések eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűvíz kitűnő háziszser, amely az emésztőszervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József viz öreg embereknel is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— MEGSZÜLETETT KECSKEMÉT NYOLCVANEZREDIK LAKOSA. Kecskemét páros napok óta várta a 80.000-ik lakosának megszületését. A bejelentett lakosoknak a száma eddig elérte Kecskeméten a 79.999-et. A város már korábban elhatározta, hogy 80 ezredik polgárát kelengyével ajándékozza meg. Tegnap végre megszületett Kecskemét 80.000-ik lakosa: Kiri Antal, egy örökfáji tanyán szolgáló napszámos kisfia, aki Kecskemét páros kórházában látta meg a napvilágot. Szülei teljesen vagyontalan földhözragadt szegényemberek. Vasárnap adták át az újszülött édesanyjának a város szép kelengyeadományát, de ezen ajándékon kívül még sok-sok figyelmességgel és különböző praktikus ajándékkal halmozták el a kis Kiri Antikát.

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40 évi időtartamra folyósítottunk.
Kolozsvári Néphank és Zálog Hiteltintézet R. I.
Szép-uca 1. Szg

UTAZÓK,

akik időnként privátvevőket látogatnak, könnyen kerekeshetnek havi 8—10.000 lej, zománc cégtáblák eladásával.

Érdeklődők forduljanak:
SOLE JAKAB zománc táblagyárához, Brassó, Str. zece Maiu 31. sz.

Nyugodtan aludni

csak az tud, ki pénzt a mal bizonytalan időben és gazdasági krízisben aranyjárdékba fekteti be, amely 12% kamatot hoz és ezen kamatot, valamint a tőkét több mint 1000 bel-és külföldi bank arany-dollárban, lejben, angol fontban, svájci frankban, német márkában garantálja és fizeti.

Közelebbi felvilágosítással szolgál
GERMANIA, AG. Timişoara, IV. Str. Bonnaz 15.

— **MEGTALALTAK SABA KIRÁLY-
NŐJENEK KINCSET.** Londonból távo-
tozták: Hayter Frank Afrika-kutató hosz-
szabb távollét után visszaérkezett és kö-
szölte, hogy Abesszinia szívében egy föld-
alatti üregben roppant kincseket fedezett
fel, amelyek valószínűleg Sába királynő-
jének sokat emlegetett kincsei. Hayter
magával is hozott több ékszert. Elmond-
ja, hogy célja kutatótársaságot szervezni,
amely a kincsek eredetét felderíti.

— **HALÁLOSVEGÜ JÁTEK A FEGYVER-
REL.** Tudósítónk jelenti: A hunyadmegyei
Kisrápolt községben tragikus véget ért Mer-
mezán Romulus tizenkilenc esztendő legény,
akinek egy felrobbant fegyver oltotta ki pil-
lanatok alatt az életét. — Az eset úgy tör-
tént, hogy Mermezán valahol egy ócska, ré-
gifajta, előlőtöltő, kétszövű pisztolyt talált.
A pisztolyt aztán puskaporrall és ölmadarabok-
kal megtöltötte, jó erősen lefojtotta, majd
kezébe vette, hogy gyufával meggyújtva lob-
bantsa lángra a puskaport. A pisztoly azon-
ban nem akart elszúlni. Erre a legény, aki a
teheneket legeltette kinn a mezőn, tüzet ra-
kott és a megtöltött pisztolyt a tűzbe tette,
de a puskapor ott sem akart lángot fogni. —
Erre lehasalt a földre és a tüzet fújva, azt
élesíteni kezdte, mire a puskapor hirtelen
lángrobbant, a pisztolynak mindakét csőve
felrobbant s a fekvőhelyzetben levő Merme-
zának egyik kezefejét leszakította s a fejét
szétrombolva, az agyvelejét kilocsantotta,
ugy, hogy a helyszínen nyomban kiszenne-
dett. A dörrenés zajára elősietett falusiak már
csak borzalmasan összeroncsolt holttestére
akadtak.

— **HÁZASSÁGGAL AKARJA JÓVATENNI
HIBÁJÁT A SZATMÁRI ERKOLCSBOT-
RÁNY HÓSE.** Szatmárról jelentik: Luca Gri-
gore mérnök ügyében, aki tudvalevőleg erő-
szakos merénylet közben megfertőzte egy
szatmári előkelő család leányát, tegnap egy-
mást követték a gyors fordulatok. Az éjsza-
ka folyamán a vizsgálóbíró elrendelte a mér-
nök előzetes letartóztatását, kora délelőtt
azonban a törvényszék Hansa-tanácsa már
tárgyalásra tüzte ki az ügyet és Luca sza-
badlábrahelyezése mellett döntött. Az ügyész
nem felebbezett. A korábban elrendelt bün-
tyí zárlat ettől függetlenül érvényben ma-
rad. Lefoglalták a mérnök autóját, ruháit, fi-
zetését, lakását pedig lepecsételték. Luca Gri-
gore egyébként tárgyalásokat kezdett a leány
családjával, hogy házassággal próbálja jóvá-
tenni súlyos hibáját, az erre vonatkozó tár-
gyalások azonban meghiúsultak.

— **FELFÜGGESZTETT TELEKKÖNYVVE-
ZETŐ.** Sepsiszentgyörgyről jelentik: Az igaz-
ságügyminiszter Kari Péter sepsiszentgyörgyi
telekkönyvvezetőt különböző visszaélései mi-
att állásától felfüggesztette. A telekkönyvve-
zető ellen egyébként okirathamisítás miatt
büntető eljárás van folyamatban.

— **MINTAVASART RENDEZ KISENEV-
BEN A BESSZARÁBIAI MINISZTERIUM.** Tudósítónk jelenti: Az ipari, kereskedelmi és
gazdasági élet fellendülését célozza az a ki-
állítás egybekötött mintavásár, amelyet a
besszarábiai minisztérium rendez Kisenében.
A kiállítás szeptember 20-án nyílik meg és
október 10-én zárul be. A kiállítás résztvevő-
inek 50 százalékos vasuti kedvezményt bizto-
sít a rendezőség a CFR vonalain.

— **GYERMEKPARALIZIS PISKIN.** Tudó-
sítónk jelenti: A szülők és gyermekek rette-
gett réme a gyermekparalízis-járvány, amely
az 1928. évi epidémia idején a községet el-
kerülte, most itt is felütötte fejét. A községi
előjáróság ugyanis folyó hó 7-én dobszó ut-
ján kihirdette, hogy Halász Pál vasuti mo-
zdonyfűtő egyik gyermeke gyermekparalízis-
ben megbetegedett, amiért is tilos a 16 éven
alóli gyermekeknek moziban, vagy egyéb
nyilvános helyen megjelenni. — Itt említjük
meg, hogy a gyermekparalízisben kívül a vér-
hasjárvány is teljes erejével dühöng a köz-
ségben és a környéken, ugyancsak — külö-
nösen a Maroson tuli Nagyrapolt, Haró, Kis-
rapolt s más községekből több tifuszmegbe-
tegedést jelentettek. — A hatóságoknak igen
nagy gondot okoz a szokatlanul nagy mér-
tékben elharapódzott járványok továbbterje-
désének megakadályozása.

Négyszázéves a pápai református kollegium

Pápa, szeptember 10.

A négyszázéves pápai református kollegium
jubiláris ünnepségeit Horthy Miklós kormány-
zó hosszabb beszéddel nyitotta meg. Az ün-
nepségeken a belföldi előkelőségeken kívül
megjelent Vilma holland királynő képvisel-
tében van Owen professzor s a skót egyház
képvisletében Nepster professzor, aki egyé-
béként megbízói nevében magyar nyelven üd-
vözte a jubiláló kollegiumot. Rothermere
lord táviratilag üdvözte az ünneplő pápai
kollegiumot. Az ünnepségen Kozma Andor
költő ez alkalomra írt ódáját szavalta el. —
Antal Géza református püspök az ünnepségek
keretében huszonhat lelkesített szentelt föl. A
jubiláris ünnepségek keretében a protestáns
egyházak nemzetközi konferenciát tartanak
Pápan.

TARANTELLA

Egy szép legenda halála

Európa déli országaiban, Itáliában és Spa-
nyolországban, a szolgálatkés kalauzok nem
mulasztják el az idegenek figyelmét felhívni
arra, hogy meg kell tekinteniök a nép híres
táncát, a tarantellát. A tánc figurái változo-
tosak, nem is mindenütt járnak egyformán,
de bárhol nézzük is meg, mindenütt a forró
vérmérséklet és az erős szenvedély felkorbá-
csoló lüktetését, a magávalragadó extázis he-
vét érezzük ki belőle. Az izgató, gyorsütemű
téma a világ legismertebb zeneszerzői közül
is többet megihletett és számos híres baletti-
nek is ez a tánc az alapja.

A tarantella eredetét a néphit különös mó-
don magyarázza és ezt a legendát a tudomá-
nyos zeneirodalomban is mindenütt megtalál-
juk, ahol a tarantelláról szó esik. A taran-
tella szülőföldjén, a Földközi tengerrel hatá-
ros országokban él egy veszedelmes pókfajta:
a tarantella. Akit ez megcsip, szörnyű kínok
között kell meghalnia. De a nép rájött arra,
hogy a veszedelmes pókcsipésnek van egy or-
vossága: táncolni, vadul, megállás nélkül, a
pégkimerülésig. Ugy magyarázzák ezt a terá-
piát, hogy a tánc közben fellépő erős izzadt-
ságelválasztás eltávolítja a vérből a belekerült
mérget. Ha minden méreg eltávozott, akkor a
pókcsipés áldozata megmenekül...

Csak egy pontja van a világnak, ahol ezt
a magyarázatot nem fogadják el. A déliolasz-
országi Tarento városának oltatja a di-
csőségét. A város lakói azt állítják, hogy ők
találták fel ezt a táncot már sok évszázaddal
előtt és az igazi neve nem is tarantella, ha-
nem tarentella.

Az érdekes kérdés az utóbbi időben a tudo-
mány figyelmét is felkeltette. A természettudó-
sok gyanút fogtak és azt állították, hogy
talán nem is olyan veszedelmes az a pók-
csipés. De hogyan lehet ezt bebizonyítani?
Senki sem vállalkozott arra, hogy önmagán
végezze el az életveszélyes kísérletet. Akit pe-
dig véletlenül megcsipett a pók, az meggyő-
ződését követve, eszeveszetten forgolódni, ug-
rálni, más szóval táncolni kezdett, amíg ösz-
sze nem roskadt és ha azután meggyógyult,
ezt csakis a táncnak tulajdonította. Ilyen kör-
ülmények között nem volt más hátra, mint
hogy a kíváncsi tudósok maguk vállalkozza-
nak a „tudomány vértanúja” dicsőséges, de
haláttalan szerepére. Dr. Fattig, az amerikai
Georgia állam egyetemének tudós tanára váll-
lalta a súlyos kockázatot. Lakóhelyére több
hajó behurcolta Hondurasból a tarantella-pó-
kokat és a közönség körében szörnyű félelem
támadt. Csak a táncban dörzsölték elége-
detten a kezüket, mert a nép tömegesen tö-
dült hozzájuk, hogy a tarantella változatait
elsajátítsa és szorgalmasan gyakorolja.

Fattig tanár tehát önfeláldozóan maga köré
gyűjtött néhány példányt a veszélyes fene-
vadakból. A kísérlet azonban nem ment köny-
nyen, mert a pókok kezdetben, megtagadva
vérszomjas természetüket, nem is akarták
megcsipni. Nyilván hírnevüket feltétlenül és
gyorsan pégiszaladtak a karján, anélkül,
hogy bántották volna. Végül mégis csak be-
leharaptak és az eredmény a következő volt:
A marás helyén nem támadt daganat. De fájd-
alom lépett fel, amely erősebb volt, mint a
méhcsipésnél. Fattig tanár nem kezdett tán-
colni. Körülbelül egy óra múlva a fájdalom
fokozatosan megszűnt és nem maradt semmi
következménye. Fattig még azt is megtette,
hogy más pókfajokkal végeztet hasonló kísér-
leteket és arra a megállapításra jutott, hogy
ezeknek csipése hevesebb fájdalom és daga-
natot is okoz. Végeredményeképpen pedig le-
szögezte, hogy a tarantella csipése nem ha-
láltokozó és annyi idő múlva, amíg egy tem-
peramentumos olasz leány táncolni szokott
utána, önmagától is megszűnnék minden kö-
vetkezménye.

A legenda tehát szétfoszlott. De azok a zene-
művek és táncoköltemények, amelyeknek al-
kotói hitték és hisznek benne, élni fognak
tovább és elringatják tüzes dallamukkal és
pergő ritmusukkal a művészet műhelyitkai
nem fürkésző közönséget.

— **ÖT GAZDANAK ELÉGTEG EGÉSZ ÉVI
TERMÉSE.** Csikszeredából jelenti tudósítónk:
Debelus Miklós, Debelus Péter, Ordák János,
Borda Mihály és Vajda Gergely gyergyóas-
lábi lakosok egy telken hordták össze egész
évi termésüket és cséplőgépet vittek a termés
kicsépelésére. Az elmúlt éjjel, ismeretlen ok-
ból, tüzet fogott az egyik asztal. A cséplő-
gépet emberfeletti erővel sikerült kihuzni a
lángoló kazlak közül, de a több, mint husz-
kaszal gabona porig égett és a szerencsétlen
emberek egész évi termése odaveszett. — A
csendőrség az irányban nyomoz, nem terhel-
e valakit valamilyen hanyagság a tűz keletke-
zésében.

— **LOPKODJAK A BILLIARDGOLYÓ-
KAT A TÖVISI MAGYAR KASZINÓBAN.**
Tóvisről jelenti: Ismeretlen tettesek elloptak
három billiardgolyót a tövisi magyar kaszinó-
ból. A kaszinó vezetőségét annál is érteke-
nyebben érinti a lopás, mert a billiardgolyó-
kat csak nemrég vásárolták és jóformán még
alig játszottak velük.

A halász a tavon

csolnakját egy ruddal, vagy evezővel megle-
hetős gyorsan hajtja; egy dunai teherszállító
gőzösnek azonban már nagy vascsavarral
kell bírnia, hogy az árammal megküzdhesse.
Hasonlóképp egy közönséges olaj például na-
gyon jó fémrészek rozsdá elleni megvédésére,
avagy egyszerű szárazföldi gépek olajozására.
De lehetetlen, hogy megfeleljen azon köve-
telményeknek, amelyek a modern automobili-
motorban a magas feszültség, hőmérsékletek
és sebesség folytán előállnak. Egy értékte-
len olaj a motor költséges javításait vonja
maga után. Ez ellen a legjobban és legolcsó-
ban védekezik, ha rendszeresen oly becses
és amellettt jutányos kenőolajat használ, mint
amilyenek a régóta bevált



SHELL MOTOR OIL

Évek óta az egész világon kitűnőknek bizo-
nyultak, úgy a verseny-rekord és biztonsági
futamokban, mint a mindennapi használatban is.

★ **HA OLCSÓN ÉS JÓL AKAR** utazni,
váltás a jegyeit „Európa” menetjegy irodá-
ban, Korona szálloda épületében. Felvilágosi-
tások és prospektusok ingyen. (eb)

— **ÚJABB 30 NAPPAI MEGHOSSZABBÍ-
TOTTAK A GYERGYÓALFALUSI BOMBA-
MERÉNYLÖK VIZSGALATI FOGSÁGAT.**
Tudósítónk jelenti: Az emlékeztetés gyergyó-
alfalusi bombamerénylet tettesének ma járt
le másodszor a 30 napi vizsgálati fogságuk.
A törvény értelmében ma újból a csikszeredai
szüneti vádтанас elé kerültek a gyilkosok,
akiket csak a formások betartása miatt ve-
zettek fel cellájukból, ügyvédjük meg sem
kísérelte szabadlábrahelyezésük kérését. — A
törvényszék újabb 30 nappal meghosszabbí-
totta vizsgálati fogságukat. — Ambrus Lajos
és Pál Dénes láthatólag megtörték és leszám-
oltak azzal, hogy hosszú ideig nem fognak
szabadon sétálni. — Lehetséges, hogy a viz-
gálat folyamán most már lelkiismeretes val-
lomást tesznek és megvilágítják ezt a sötét
bűncselekményt, amely dr. Barabás János le-
tartóztatásával még misztikusabb lett.

★ **A NAGYÉRDEMU KÖZÖNSÉG** szíves
tudomására hozom, hogy a brassói Korona-
szállodában levő „Európa” menetjegyirodá-
ban vagyok alkalmazva. — Wusinczy Er-
nő. (e b.)

— **MÉGIS A BANYÁBAN LETTE HALA-
LAT A NYUGDIJAS BANYASZ.** Déváról je-
lentik: Liszka Tamás hatvanéves nyugdíjas
bányamunkás, aki 38 évig dolgozott a szén-
bányában, most is, hogy kis nyugdíjából a
szerény mindennapi kenyéren kívül másra
nem télt, délutánonként feleségével és leányá-
val kijárt szénérre a már egy éve beszüntetett
Viktória bánya hegyoldalára. Tegnap, mialatt
a szénét vájták ki, a bányatöredék beszakadt
s a lezuhanó föld Liszkát maga alá temette.
Felesége és leánya segítségért szaladtak, de
mire megérkeztek a segítséggel, Liszkát már
holtan szedték ki a bányából.

— **DICSŐSZENTMARTONI TUZOLTÓSÁG
SZEREPE A GÁZROBBANÁSNÁL** Dicső-
szentmártonból jelenti tudósítónk: Dr. Wil-
helm Ernő orvos lakásában történt gázrobba-
násról írott cikkünkbe téves információ foly-
tán a tüzoltóságról azt írtuk, hogy mire meg-
jelentek, a tüzet sikerült elfojtani. Tényállás
az, hogy a robbanást követő percekben a tü-
zoltók közül négyen a helyszínen voltak, akik
természetesen közreműködtek a tűz elfojtásá-
ban. Az a beállítás, hogy később érkeztek a
tüzoltók, csak annak tudható be, hogy a tü-
zoltókon nem volt egyenruha és így nem is-
merték fel őket. Fecskendőt nem is vittek ma-
gukkal, mert arra szükség nem is volt és a
város nyugalma érdekében tüzriadót sem ren-
delt el a parancsnokság.

Nyilatkozat

„BRASSÓI LAPOK” Tekintetes Igazgató-
sának,

BRASOV

Becsés lapjuk folyó hó 9-iki 205. számában
„Istennél a kegyelem” cikk a vulcani bánya
üzemre vonatkozólag azt a közlést hozta
miszerint én a bánya sorsát vizsgáló bizo-
tságban azt a kijelentést tettem volna, hogy
„a vulcani bánya bezárását maga a minis-
térium rendelte el”, van szerencsém felkérni
hogy szíveskedjék becsés lapjukban ezen hír
megcáfolni, amennyiben ez nem felel meg a
valóságnak.

Meg lévén győződve, hogy egy ily komoly
és előkelő ujságot, mint az Önöké, csak a
igazság vezérel, ezen cáfolat mielőbbi megje-
lenése reményében, előzetes köszönetem kife-
jezése mellett, kérem fogadja őszinte nagy-
rabecsülésem biztosítékát.

Bon, 1931. szeptember 9-én.

Subinspector:
Al. Clonda.

— **NYILVANOS NYUGTAZAS.** Az Orszá-
gos Magyar Párt Brassói Tagozatához a fel-
sősófalvi tüzkárosultak felségélyezésére a kö-
vetkező adományok folytak be: Bartha Gyu-
la 100 lej; a brassói református elemi leány-
iskola IV. osztályától Csákány Ilonka, Bagoly
Margit, Gál Mária, Hájós Klárka, Havlin
Margit és Tőkés Klára buzgólkodásából 1700
lej, a Zajzoni Magyar Ev. Ifjúsági Egylettől,
Dávid Károlyné utján 1000 lej, a Hétfalusi
Magyar Ifjúság, Antal Márton elnöksége által
rendezett estélyének jövedelméből 11.928 lej.
Ezeket az összegeket illetékes helyre juttatni
céljából elküldöttük pártunk központi elnök-
ségéhez. Azoknak, akik adományaikkal és
buzgólkodásaikkal szerencsétlen testvéreink
segítségére siettek, ezuton is hálás köszönetet
mondunk. — Az Országos Magyar Párt Bras-
sói Tagozatának elnöksége.

★ **OLCSÓ AUTÓKIRÁNDULAS** Szebenbe
teljes ellátással együtt, 500 lej. Jelentkezni
lehet „Európa” menetjegyirodában, Brassó
Korona szálloda épületében, szombat dé-
lig. (eb)

— **HEGESZTŐLÁMPÁVAL SZABADITOT-
TAK KI EGY FELBORULT VILLAMOSKO-
CSI UTASAIT.** Londonból jelentik: Súlyos
szerencsétlenség történt a kanadai Windsor
városban. Egy zsufolt villamokocsi, amely
egy sportünnepélyre szállította az utasokat
feborult. A bennszorula utasokat a tüzoltók
acetylén hegesztőlámpával szabadították ki,
aminek következtében sokan súlyos égési se-
beket szenvedtek. A sebesültek száma még
haladja a hetvenötöt.

Ausztriát is kelet-európai vazallusává akarja tenni a francia diplomácia

Walkó magyar külügyminiszter váratlanul hazaérkezett Genéből
Magyarország csak januárban kap kölcsönt a Népszövetségtől

Budapest, szeptember 10.

A budapesti politikai körökben óriási felzúdulást keltett, hogy Walkó Lajos külügyminiszter ma délelőtti Genéből váratlanul hazaérkezett. A magyar külügyminiszter a vonaton együtt utazott Schoberrel, akivel fontos tanácskozásokat folytatott.

Walkó megérkezése után azonnal kihallgatáson jelent meg Károlyi Gyula gróf miniszterelnöknek, délelben pedig a pénzügyminiszteriumban folytatott megbeszélést.

Azzal kapcsolatban, hogy a Népszövetség a magyar kormány kérésére pénzügyi bizottságot küld ki Magyarországra, a budapesti sajtó részletesen foglalkozik azzal, hogy mi remélhető e bizottság munkájának befejezése után.

A budapesti lapok megítélése szerint a magyarországi pénzügyi helyzet pontos ismeretében módot találnak arra, hogy a rövidlejáratú hitelek meghosszabbítsák. A nemzetközi bizottság betérjesztését a Népszövetséghez, mire a népszövetségi tanács a maga hatáskörében felszólítaná a rövidlejáratú magyar hitelek folyósító pénzeszervezeteket.

arra, hogy a kölcsönöket bocsássák továbbra is Magyarország rendelkezésére. Ezzel a megoldással olyan nemzetközi pénzkonzorcium jönne létre, amelynek Bazelben teremtetten Németország számára. Ha ez sikerül, sor kerül a Népszövetség effektív pénzügyi támogatására is, egy népszövetségi garanciával folyósított pénzkölcsön formájában. E pillanatban a helyzet úgy alakult, hogy a Népszövetség szombaton fogja elrendelni a Magyarországra küldendő bizottság kizárását. — A kölcsön folyósítására előreláthatólag 1932. januárjában kerül sor.

Itt említjük meg, hogy Schober osztrák külügyminiszter pesszimistikus hírekkel érkezett vissza Bécsbe, a külföldi kölcsön terveit illetően. A kölcsönt természetesen ezután is Franciaország folyósítaná. Ausztria azonban csak abban az esetben számíthat nagyobb külföldi kölcsönre, amiben a francia pénzügy is részt vesz, ha az osztrák kormány feladja az eddig követett német orientációt és külpolitikai vonatkozásokban teljesen beleillesszék abba a koncepcióba, amelyet a francia diplomácia Kelet-Európában akar megvalósítani.

A bukaresti magántisztviselők adókat sürgetnek a házbéruzsora letörésére

Bukarest, szeptember 10.

A bukaresti lakászsora fantasztikus méreteket öltött. A fővárosban több ezer lakás áll üresen, azonban a lakbérletet a háztulajdonosok mégsem hajlandók mérsékelni. Egy kisebb polgári lakás évi bére még ma is megközelíti a jobbfi-
zetési állami tisztviselők, vagy magánalkalmazottak évi járandóságának összegét.

Teljesen indokoltnak és szociálisnak látjuk a bukaresti magántisztviselők egyesületének azt a törekvését, hogy a lakbérzsorát megszüntesse. Az egyesület most tartott gyűlést, melyen indítványok hangzóttak el abban az irányban, hogy a kormány beavakozásával segítsék a túlhízott állapotot. A magán-

tisztviselők elgondolása szerint az volna az egyetlen megoldás, ha a kormány magas adóval sújtaná az üres lakások tulajdonosait s így kényszerítené őket a lakbérlet méltányos leszállítására.

Az októberi házbérmegnyelés veszedelmes közeledik és a bukaresti nyugdíjasok s állami tisztviselők rettegve várják, hogy a fizetések és járandóságok többnapos visszatartása miatt fizetni nem tudnak s az a veszély fenyegeti őket, hogy kiteszik az utcára. Mert a háztulajdonosokat törvény védi a késedelmesen fizető lakóval szemben, míg az állami tisztviselőt, vagy a nyugdíjast maga az állam fosztja meg attól a lehetőségtől, hogy egzisztenciáját biztosíthassa.

A kereskedők a hosszú és gyakori bankszünetek ellen

Pénzt nem adnak a bankszünet idején, de a váltókat megóvatolják

Hétfőn alakul meg a Romániai Bankok Szövetsége

Megvalósulás előtt a vidéki bankok szindikátusainak megalakulása

Bukarest, szeptember 10.

Négy napos bankszünet után (a fővárosi bankok szombaton is zárva tartottak), újra megindult a pénzügyélet. A bankokat tegnap, a négy napos zárás után valóságosan megrohmozták a felek, akiknek sürgős átutalásai, kifizetéseik voltak, vagy akiknek — pénzre volt szükségük.

Az ilyen hosszú bankszüneteket kereskedelmi körökben nem szívesen látják, mert igen sok kellemetlenséget okoznak az üzleti életben.

Hogy mást ne említsünk fel, itt van például a váltólejáratok kérdése. Annak ellenére, hogy a bankszünet alatt a pénzügyintézetek semmiféle kifizetéseket nem eszközöltek, szolgáltatást tartottak fenn a lejáratú váltók rendezésére, vagyis

a feleknek a szünet ellenére a lejárt váltókat rendezniük kellett, mert különben megóvatolták azokat.

Ez annyira hátrányos a kereskedelemre, hogy ezen feltétlenül változtatni kell, mégpedig olyan értelemben, hogy amikor a bankok zárva tartanak és nem teljesítenek kifizetéseket, a váltókat se legyen kötelező rendezni. Ugyanis a legtöbb ügyfél és kereskedő abba a helyzetbe kerül, hogy a bankhoz érkezett, vagy a banknál más címen fekvő pénzéből tudja csupán a lejárt váltókat kifizetni, illetőleg rendezni, viszont a bank kifizetése

seket nem eszközöl, ellenben a váltót — ha nem rendezték idejében, — óvatolja, ez pedig a kereskedő bonitásának a rovására megy.

A kereskedők körében éppen ezért mozgalom indult meg, hogy a kormány rendeletileg megfelelő módon szabályozza a bankszünetek kérdését.

A pénzügyi életben változatlanul nyugodt és csendes. A bankok, minthogy a betétkivonás nagyrésztben megszünt, újra megkezdtek a kereskedelmi hitelek normális folyósítását, természetesen hitelt azonban csak az abszolút biztos garanciájú igénylők kaphatnak.

Telefon
518

„MODERN MOZGÓ” BRASSO

Ma csütörtöktől premier.

Éneklő, beszélő, háborús hangos filmudonság!

Bajtársak a nyugati fronton

Elsőjáték: Micki Maus

Magyar felirat.

Western beszélőgép.

Pénteken délután 3-5-ig félhétárak-
kal Le 15-20-25.

„GROCK”

német énekes filmremek
LIANE HAID, BETTY BRID.

Következő német filmpereit

Nur am Rhein

A Banca Natională újabb tanácsko-
zás volt Argetoianu pénzügyminiszter és
Manoilescu bankkormányzó között. A
mint már közöltük, a Nemzeti Bank ki-
mondotta, hogy a nála visszleszámitolt
váltókat a bankok három ízben prolon-
gálhatják, illetve újíthatják meg. Ezzel
kapcsolatosan

a Nemzeti Bank egy rendeletet adott
ki, amely meglehetősen bonyolulttá te-
szte a visszleszámitolt váltók prolon-
gálásának technikai eljárását.

Minthogy különösen a vidéki bankok sé-
relmezik az eljárást, a pénzügyminiszter
és bankkormányzó arról tanácskoztak,
hogyan lehetne ezt az eljárást egyszerű-
síteni, anélkül, hogy a Nemzeti Bankra
ebből hátrány származzék.

A vidéki bankoknak provinciális bank-
szindikátusokba való tömörítése lassan a
megvalósulás szakaszába érkezik. Az er-
délyi bankok, miután az eddig összehi-
vott ilyenirányú gyűléseit el kellett
halasztani, mert a gyűlést nem hívták
össze idejében, a napokban fognak Ko-
lozsvárt összehívni, hogy a szindikátus
megalakításának kérdését megvitassák.

Itt említjük meg, hogy hosszú előké-
szítés után hétfőn fog megalakulni Buka-
restben a Romániai Egyesült Bankok
Szövetsége, amely tulajdonképpen az ös-
szes vidéki bankok szakmai egyesülete
lesz.

Újból életbeléptetik a spekulatörvényt

Bukarest, szeptember 10.

A „Viitorul” értesülése szerint a spe-
kulatörvényt legközelebb újra életbelép-
tetik, miután az áruzsora ismét felütöt-

te a fejét. A „Viitorul” úgy véli, hogy a
mai viszonyok között a spekulatörvény
újra való életbeléptetése jó hatást fog
kelteni a közönség körében.

Jorga beadta a derekát

Két heti vakációtól fosztotta meg Jorga az iskolák növendékeit — szeszélyből

Megadták az engedélyt az országos
tanítógyűlés megtartására

Bukarest, szeptember 10.

Ismeretes az a harc, mely Jorga minis-
terelnök és az elemi iskolai tanítók szö-
vetsége között kitört. A tanítószövetség
szeptember elején országos kongresszust
akart tartani, de Jorga mindenáron meg-
akarta akadályozni e kongresszus meg-
tartását és mivel más mód nem állott
rendelkezésre,

a törvény határozott utasítása ellenére
az elemi iskolák megnyitását szeptem-
ber 15. helyett szeptember elsejére tűz-
te ki.

A miniszterelnök törvénytelen intézke-
dése országos felháborodást váltott ki. Az
ország minden részéből tiltakozások hang-
zóttak el az illegális iskolamegnyitási ren-
delet ellen, azonban Jorga mereven ki-
tartott álláspontja mellett.

A tanítók szövetsége élükön Toni pro-
fesszorral tovább folytatták a harcot Jor-
ga ellen és elhatározták, hogy Jorga min-
den tiltakozása ellenére is megtartják
az országos kongresszusukat. Bejelentet-

ték az iskolaügyi miniszternek, hogy
október 25. és 26-án még akkor is meg-
tartják az országos kongresszust, ha
Jorga a vonatkozó engedélyt nem is
adná ki.

A tanítók öntudatos magatartása ugylát-
szik elvette Jorga kedvét a további ha-
dakozástól, mert az iskolaügyi ministe-
rium egy ma kiadott rendelete szerint
a miniszterium végre beleegyezett az
országos tanítókongresszus megtartá-
sába

e így az említett két napon most má-
miniszteri engedéllyel gyűlhetnek össze a
tanítók az ország fővárosában.

Jorga tehát végül mégis engedélyezte
a tanítók kongresszusát. Tehát hiába
nyitatta meg két héttel korábban az is-
kolákat, a kongresszusi engedélyt mégis
kénytelen volt kiadni. És most joggal
kérdézzük Jorga iskolaügyi miniszterétől
ezernyi szülő nevében, hogy ki fogja vis-
szaadni a fejlődő elemi iskolai növendé-
keknek a vakációjukból ellopott két he-
tet, a napfényt és szabad levegőt?

Szerelmi dráma Prágában

Egy 22 éves fiatalember agyonlőtte 17 éves
kedvesét, majd önmagával végzett

Prága, szeptember 10.

A Pankrác és Nusle között elterülő sétá-
nyon tegnap a délutáni órákban, amikor az
emberek száza a már leáldozó nap bucsuzó
sugaraiban sütkérezve, napi fáradalmaikat
pihenték ki, hirtelen két lövés dördült el és
egy fiatalember meg egy leány teste bukkant
élettelenül a földre. A tragédia az arra sétá-
lók szemlélésére játszódott le, de megakadá-
lyozni már nem tudták, mert, mire az ese-
mények színhelyére futottak, mindkettő ha-
lott volt. Kis idő múlva megérkezett a rend-
őrség és a törvényszéki bizottság. Megállapi-
tották, hogy a férfi Petru József huszonkét-
éves szerelével és a leány Soukop Anna tí-
zenhét éves tüzleti alkalmazottal azonos. — A
nyomozás kiderítette, hogy a két fiatal sze-
relmes azért menekült a halálba, mivel meg-
akartak házasodni, de a szülők, fiatal koruk-
ra való tekintettel, egyelőre ellenezték ezt.
Egy hátrahagyott levél is bizonyítja ezt, me-
lyet a rendőrség a leánynál talált. A levél-
ben ugyanis kuszá, izgatott írással betűkkel a
következő állott: Távozzunk az életből, hogy
megvédjük mindkettőnk szerelmét.

A gyilkosságot a szemtanúk a következő-
képpen beszélik el: Petru és a leány a játszó-
gyerek és a rájuk vigyázó anyák között
csendben haladt előre, amikor a fiatalember
egyszerre revolvert húzott ki zsebéből és a le-
ány szájába lőtt. Az emberek a lövésre hozzá-
akartak futni, de ő is futásnak eredt, majd
néhány perces üldözés után szájának irányi-
totta revolverét és belelőtt.

Heléna hercegnő haza- jön fia nevenapjára

London, szeptember 10.

Heléna hercegnő, Károly király elvált fele-
sége, aki jelenleg itt tartózkodik, rövidesen
Münchenen keresztül Bukarestbe utazik, hogy
jelen legyen fiának, Mihály nagyvajdának a
nevenapján.

MacDonald európai felolvasókönyvtára indul

London, szeptember 10.

A nemzeti kormány munkájának bevégezése után a
király, hír szerint, főne-
mesi (peeri) rangra emeli
MacDonaldot, Thomstont,
és Snowdent, a kor-
mány három munkás-
miniszterét, MacDonald ál-
lítólag nem akarja el-
fogadni a kitüntetést, ellenben azonnal
világkörüli utra indul és előadásokat fog
tartani Európa fővárosaiban. A király
egyébként ragaszkodik ahhoz, hogy Mac-
Donald később elfogadja az indiai alkí-
rályi méltóságot.



Legelőnyösebben a „VESTIS” szövetmintakártyából lehet öltözködni.

SZEPTEMBER 13

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

OLDAL

Típus

Az első autó és az első villamos csengő

Most 100 éve született a világ egyik legnagyobb feltalálója

Eppen száz évvel ezelőtt, 1831. szeptemberében született Mecklenburgban egy Siegfried Marcus nevű mérnök és mechanikus, aki a maga korában igen ismert személyiség volt Bécsben, de akit az utókor immár tökéletesen elfelejtett. Pedig neki köszönheti a modern kor egyik legnagyszerűbb vívmányát, az autóbilit. Az autó tulajdonképpen feltalálóját két német mérnökben tisztelik, az egyik volt a cannstadti Gottlieb Daimler, a másik a mannheimi Karl Benz, akik egymástól teljesen függetlenül 1885-ben jöttek rá az autóbilitizmus alapjára. Ma már kevesen tudják, hogy Siegfried Marcus már huszonnégy esztendővel Daimlerék előtt konstruált egy gépet, amellyel a Schmelzen sétakocsizott, 1875-ben pedig megépítette nagy kocsiját, amellyel a Mariahilferstrasse-ról a Praterbe döcögött, a járókelők nagy mulatságára.

Marcus mint tanonc kezdte technikai pályáját az elektromosság nagy előharcosának, Werner Siemensnek oldalán. Később Bécsbe költözködött, ahol 1853-ban Kraft udvari mechanikus segédje lett. 1860-ban önállósította magát és a Mariahilferstrassen elektromechanikai műhelyt rendezett be magának.

Ugyességének híre hamarosan elterjedt és még a császár figyelmét sem kerülte el. Ferenc József a Burgba hívatta, hogy villamoscsengőt szereljen Erzsébet királyné hálószobájába. A villamoscsengő gombja a királyné ágya mellett volt és a szolgálattevő udvarhölgy szobájába vezetett. Ez volt az első villamoscsengő, amelyet az egész monarchiában készítettek. A csengő olyan csodaszámú ment, hogy Ferenc József udvarával együtt végignézte az egész szerelési munkálatokat. Marcus ügyessége annyira megtetszett a királynak, hogy elrendelte, hogy fia Marcusnál vegyen órákat a praktikus fizikából. Rudolf trónörökös csakugyan hosszú ideig tanult Marcusnál, aki nemcsak mint szerelő, hanem mint teoretikus-fizikus is kiváló volt. 38 különböző szabadalma volt, így többek között egy mikrofon hangbeszélővel, ivólámpák, revolverek és robbanószerek, amelyeket az olasz háborúban nagy sikerrel használtak. Mindezen szabadalmak modelljei, épp úgy, mint az első autóbilit, ma a bécsi technikai muzeumban vannak kiállítva.

Marcus találmánya azon alapult, hogy egy benzinkeveréket elektromos szikra segítségével robbanásba hozott és az így keletkezett erő által hajtotta a kerekeket. A benzint ebben a korban még igen drága dolog volt, literjét három márkával mérték és csak németországi patikában lehetett kapni. Ezek a nehézségek azonban nem riasztották vissza a feltalálót, megépítette a benzintmotort. Salm herceg blanksói, morvaországi vasműveinél és minden országban szabadalmaztatta. A benzintmotort aztán behelyezte egy kocsiba és az első autóbilit megkezdte próbautját.

Albert Curjel, aki híres sportsmann volt a maga korában és Marcusnak jóbarátja, részt-

vett az első autóbilit próbautján. Erről a próbautról a következőket jegyzi fel:

„1865-ben egy szép napon Marcus meghívott, hogy kipróbáljuk első autóbilitját. Nem szabad azt gondolni, hogy a vezetőnek csak meg kellett kurblizni a motort, hogy a Mariahilferstrasse 107. alól, ahol abban az időben a műhelye volt, elindulhassunk. Hogy a szerkezet mozgásba hozzuk, néptelen és lehetetlen sötét helyet kellett keresni. Erre a célra a Schmelz, Bécs katonai gyakorlótere látszott a legalkalmasabbnak. Egy este tehát megindultunk a schmelzi temető felé. Először ment egy szolga, aki az „autóbilit” húzta,

utána Marcus és én. A Schmelzen aztán megkezdődtek a kísérletek a jármű elindítására. Ez koránt sem volt olyan egyszerű dolog, mert a kurblizáshoz fel kellett emelni a hajtós kerekeket. Végül pöffögni kezdett a motor és mi haladtunk is vagy kétszáz lépést, de ekkor hirtelen megakadt a masina és a próbautat be kellett fejezni. A szolga visszavonszolt a kocsit a Mariahilfer és évek teltek el, amíg Marcus megépítette második kocsiját.”

Ebből a második kocsiból már három példány készült, az egyiket Amerikába, a másikat Hollandiába adták el, a harmadik Bécsben maradt. Ezek az autók, amelyek még nem ismerték a hangtompítót és a pneumatikot, olyan pokoli lármával dübörögtek a kövezeten, hogy a lovak megvadultak tőle. Az emberek csoportokba verődve bámulták az új masinát és a végén olyan tumultus keletkezett, hogy a rendőrségnek kellett közbe lépnie, amely egyszerismindenkorra megtiltotta a „lónélküli kocsin” való közlekedést.

Tíz év múlva léptek fel Daimler és Benz. Amikor 1898-ban Bécsben megrendezték a jubileumi kiállítást, az egyik pavilonban kiállították az osztrák autóbilitépítők munkáit is. Egy régi raktárból elővonszolták a Marcus-féle autóbilit és a tribün közepére, a díszhelyre állították. Marcus akkor már halálos beteg volt. Két barátja támogatta el a kiállítást a félig már vak embert, hogy tanuja legyen késői elismertetésének. Marcus, a szemtanúk előadása szerint, sirva fakadt, amikor megpillantotta régi kocsiját. Megérte a diadalt, de megérte azt is, hogy munkája gyümölcsét mások szedték le.

Ez a kirándulás adta meg neki a kegyelmezőfést. Néhány napra rá kiszenvedett.

(—sz.)

TIGRISISKOLA

Irtá: SZÁNTHO DÉNES

A dzsungel tigris-társadalmának egyik büszkesége a tigrisiskola volt. Itt gyűltek össze a környék tigris-kölykei, fiúk, lányok vegyesen, hogy a tigristan minden tudományában jártasságra tegyenek szert. Körben ültek egy tisztáson. A kör közepén, sziklán trónolt Vasfog, a legbátrabb, legtapasztaltabb vén tigris és az élet mindenféle titkáról tartott érdekes előadásokat. Megtanította növendékeit arra, hogy mit tegyenek, ha bunkóval fegyverzett benuszultott találkoznak, vagy ha puskás fehér ember közeleg feléjük. Elmagyarázta, mint kell megtámadni a kigyót, hogyan kell az elefánttal harcolni. Bevezette őket a füvek, fák titkába: melyik a mérges, melyik a kellemes. Kitűnő tanító volt a vén Vasfog. A tigrisiskolát a dzsungel legelőkelőbb tanítványainak tartották és minden valamirevaló tigrisfamilia odajárta a csemétjét.

A dzsungel szélén egy kis farnak fehérlett. Abban élt a Puhatalpu-család. Puhatalpuék macskák voltak és a vést pusztító egerek, patkányok, meg egyéb apró állatok megfélemlítésére tartotta őket gazdájuk.

A macskacsalád szemefénye Ciróka, csinos, ifjú macska, akire különösen a mama tekintett dagadó büszkeséggel.

— Apjuk, — mondta egy szép napon a mama a papának — ma holnap itt az ideje, hogy Ciróka iskolába járjon.

— Bizony — eljár az idő.

— Én azonban nem akarom, hogy Ciróka a többi macskákkal tanuljon együtt. Nem neki való társaság az. Közönséges, műveletlen családok buta kölykei járnak oda. Ciróka ellenben olyan szép, tehetséges, okos és erős, hogy többre kell vinnie. Beadjuk a tigrisiskolába, ahová valódi világfiak, igazi urak járnak!

Ezt az indítványt csak helyeselni lehetett. Mikor tehát az iskolajáratás ideje elérkezett, Cirókát kézenfogta mamája és elvitte a dzsungelen át a tigrisiskolába.

Bizony nehéz dolga volt Puhatalpunak a tigriskölykök között. Azok a hatalmas, vad fickók minduntalan kinevették, kigunyolták a közbüki került macskát, hiába csitította őket a tanító. Már csak a farmtól az iskoláig vezető utat is szörnyű volt: Ciróka a retentő magas fák, sűrű indák közt remegve szaladt előre s ha valami állattal találkozott, minden szörzszála felborzolódtat az jedségtől.

Hát még a tanulás! Az elefántarc, a kigyócsata. A szelidített tankigó öléseitől mindig halálra rémült Ciróka és kis szájába sehogyse fért bele a kigyó nyaka, amit a lecke szerint alsófogással kellett átharapni. Az elefántnak nem mert a hátára ugrani, ormányától meg úgy félt, hogy sívalkodott, ha csak megmozdította. A tigrisek hasukat fogták nevetiükben, valahányszor Puhatalpu Cirókát szólította felelésre a tanító.

Végül azonban átestek az összes lecké-

ken és bezárult erre az évre a tigrisiskola. Bucsuzáskor azt mondta Vasfog a Ciróka mamájának:

— Én épügy foglalkoztam a kegyed gyermekével is, mint a többiekkel, de nem nagyon fogott rajta a tanítás, nem ebbe a társaságba való a macska, kérem szépen!

— Ó, a neveletlen, heneccő fráter! — gondolta magában mérgesen Puhatalpu mama és hazavitte fiacskáját.

Otthon alig várta, hogy bemutathassa a rokonoknak az előkelő iskolába nevelkedett gyermek tudományát.

— Ez nem egereket fogdos ám, mint ti, hanem elefántokat!

A rokonok elcsodálkoztak.

Ciróka tudományának bemutatására nemsokára alkalom is adódott, mert a farm közelében elefánt tűnt fel.

— Nos, kisfiam, bizáttá a mama — és Ciróka kénytelen-kelletlen felkuszott egy fára, onnan pedig rávetette magát az elefánt hátára és belevágta körmőcskeit, szabályosan, ahogy tanulta.

Az elefánt hátranézett, hogy vajjon ki csiklandozza a hátát? S mikor meglátta a rémült kis macskát, megfogta ormányával, meglóbálta és elhajította jó messzire, egyenest a farm udvarára, a remegő Puhatalpu-család közé.

Ciróka nagyot nyekkent, azután elterült a földön.

Gyorsan vizet hoztak, felloccsolták és talpraállították a pityergő macskát.

— Jó iskolába járt Ciróka — mondták a rokonok gunyosan, de Puhatalpu mama dühösen kifakadt.

— Az a vén tigris csak heneccni tud, de tanítani nem. Disznóság. Vissza kérem az iskolapénz!

És szeretettel nyalogatta Ciróka széldült fejcskáját.

Az „Típus” szerkesztője üzeni:

B. I., Érbogyoszló. Szívélyes üdvözlétedet, ime, átadom az ifjúsági gárda minden tagjának. Az iskolaév különben még nem kezdődött meg nálatok? Látom, még otthon vagy. Üdvözlök! — R. T., Nagykároly. A türellem rózsát terem, Tibi! Maradj ezentul is hűséges kis olvasóm és csak küldj be ezentul is rejtvényeket, a jókat majd csak lehozuk! — H. L., Szászrégen. Lehet, hogy sokat olvastál az utóbbi időben, de okozza az idegesség, türelmetlenség. Nem vagy verszegény? Vigyázz magadra, egyél sok gyümölcsöt és pihenj. Azért megírom a kért könyvek árát, ha jobban érzed magad, meghozathatod. Az eszperantó nyelvtan 31, egy tankönyv pedig 95 lej. — F. T. és B., Szentdomokos. Örülök, hogy teitett a jutalomkönyv. De azért tovább is hűséges rejtvénymegfejtőim lehetnétek!

Erzsike néni versei

FOGOLY RIGOM

Kaliban búsulsz kis fogoly-madár,
Nem a tiéd a szép, szabad határ.

Drót-rácsan át nézed csak társaid
Messze-viró, vig, fúrge szárnyait.

De itt is jó, — ne búsulj kis rigóm,
Jól tartalak piskótán és dión!

Nem bánthat itt sem vércse, sem vadász
És szép fűttyődtől felvidul a ház.

VIRÁG-TEPLOMOCSKÁK

Nézd a virágok kelyheit
Egy-egy kis templom mindegyik,
Minden szírom egy kis harang,
A szellő huzza: ging-galang.

A tarka lepkék, méhikék
Hallhatják csak a halk zenét,
Hívja őket a sok virág,
„Jér, zsongj közöttük vig imát!”

A hívó hangra valahány
Ott ring kis virág-templomán, —
Mézét szed s boldogan kerting,
A jó Isten vendége mind!

Rejtő

BETUREJTVENY

Beküldte: Bálint István, Hídvég.

Q pirosító Ponny

Hold, old, ld, d

REJTETT NEVEK

Mit akar anyánk?
Ez tisztó készit.
Nőjj emberré, Zoli.
Suttogó lombok alatt.
Jó neki.
A fa odva sötét.
A szobron zománc van.
Mi a céld?

Ezekben a mondatokban egy-egy fémnek a neve van elrejtve. Találjátok ki, melyek azok?

BETUREJTVENY

1 Q 1

K a

Megjejtések

Az augusztus hó 29-iki mellékletünk Fejtőjének helyes megjejtése:

Kockarejtvény: Kölcsey Ferenc, öröm, éiga, eper, Feri, rigó, nyak.

Gyerünk a felelettel: Washington. Franklin Benjamin. Tibet. Bécs, 1827. március 26.

Kis keresztrejtvény: Vizszintesen: len, kázán, nép, lé, kép, zuz, mit, nem, kör, tej, mol, tál, kár, reték, sár. Függőlegesen: lap, méz, nál, kép, néz, német, cukor, kit, szem, zöld, jár, mák, ler, kés, táj.

Betűrejtvény: Ady Endre, Uj versek. Góg és Magóg fia vagyok én...

Nagyrejtés helyes megjejtést küldtek be: Berecki Ilona, Gidály Bandi és Jucika, Roessler Jenő, Nagy Magdus, Papp Irma, Reissfeld Adolf, Weiss Irén, Rosenberg Tibor, Hamlet Lilly, Kind Gyula, Fekete Ferenc, Szép Anus és Balázs Béla, Imre Béla, Grünfeld Rózika.

Gidály Bandi, Orbán Venczel, Kozma Gizi, Schenk Dezső és Katona Béla.

A könyvjutalmat Roessler Jenő, Papp Irma és Reissfeld Adolf nyerték. A nyertesek írják meg pontos címüket és, hogy körülbelül milyen könyvet szeretnének.

Aki jól és olcsón akar öltözködni, az kérje szabójánál a Vestis mintakártyát

& OLDAL

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

SEPTEMBER 12

Közgazdaság

A monopólium esetén leállítják a szeszgyárak tulnyomó részét

Most áll bosszul a kincstár az adózatlan szeszgyártás miatt — A meg nem változt gyáraknak át kell térniük más cikkek termelésére Nagy a riadalom szeszipari körökben

Bukarest, szeptember 10.

A szeszmonopólium, amely tulajdonképpen a kormány tehetetlenségét bizonyítja a feketeszesszel szemben, közeledik a megvalósulás felé. A törvénytervezet publikálásával egyidejűleg a kormány megkezdte a konkrét tárgyalásokat is a monopólium gyakorlati megvalósítása irányában. Két komoly ajánlat fekszik a kormány előtt. Az egyiket egy német-holland csoport nyújtotta be, még a nemzeti parasztpárti-kormány idején, a másik francia részről érkezett. Ezzel

a két csoporttal most folynak a tárgyalások a legnagyobb titoktartás jegyében és ennek tulajdonítható, hogy a nyilvánosságra hozott törvénytervezet a monopóliummal kapcsolatos üzleti vonatkozásokról nem tartalmaz semmiféle rendelkezést.

Mit szólnak az érdekeltek a monopólium-javaslatához?

Ebben a tekintetben a közhangulat egymásután való gyors megváltozását lehet regisztrálni. Az első időben a szeszmonopólium tervét meglehetősen nyugalommal fogadta a szeszipar, amely elismerte, hogy ez volna az egyedüli megoldás a feketeszess ellen. Legfeljebb abban a tekintetben voltak véleménykülönbségek, hogy bizonyos körök csak a szeszeldadás monopolizálását tartották célszerűnek a termelés mai szabályozásának módosított formában való fenntartása mellett, mások viszont a termelés monopolizálását is szükségesnek látták az illegális szeszgyártás kiküszöbölése érdekében. — Hogy ezek után mégis

egyre fokozódó idegesség tapasztalható a szeszgyárosok körében és egyre többen, egyre hangosabban tiltakoznak a törvénytervezet ellen,

annak az oka az, hogy a szeszgyáraknak a monopólium által történendő megváltásáról egyre súlyosabb módozatok hire kerül forgalomba, ami azért tölti el aggodalommal az érdekelteket, mert éppen ez a rész hiányzik a törvénytervezetből.

Arról, hogy a szeszmonopólium bevezetése esetén mi történik a szeszgyárakkal, illetve, milyen feltételek mellett váltják majd meg azokat a jelenlegi tulajdonosoktól,

eleinte megnyugtató hírek jutottak az érdekeltek fülébe és azért fogadták olyan nyugalommal a monopólium tervét.

Ezek a hírek arról tudtak, hogy a megváltási ár kifizetésénél figyelembe veszik a beruházási értéket és így a gyárak termelési képességét, vagyis minden gyárért annyit fognak adni, ahány hektóliter szeszt tud előállítani. Egy ilyen megoldás kielégítene a szeszgyártótulajdonosokat, akik tekintélyes összeghez jutnának az üzemük megváltása révén. Csakhogy ez az optimizmus nem tartott sokáig és nemsokára más tervezet került előtérbe.

Az új kombináció szerint a gyárakat nem a termelési kapacitás alapján fogják megváltani, hanem a tényleges termelés figyelembevételével és itt is csak azt a mennyiséget ismerik el, amelynek gyártását a szeszadó befizetéséről szóló nyugtákkal igazolni tudja a tulajdonos.

Ez a terv tehát nyilván a feketeszesszek ellen irányult, akiket meg akart büntetni az adózatlan termelés miatt, azzal, hogy az, aki a kincstár rovására tényleges termelésének csak egy töredékét jelentette be adózásra, csakis ezen mennyiség alapján részesüljön a megváltási árból és így az állam legalább részben visszakapja az adóban elvesztett pénzt.

Most azonban ismét újabb verzió került forgalomba, amely valósággal megdöbbentést keltett a szeszgyárosok körében, annál is inkább, mert hír szerint valószínűleg ez lesz a döntő szempont a gyárak megváltásánál. Arról van szó ugyanis, hogy

a törvényelőkészítő bizottság nem az összes szeszgyárak megváltására gondol, hanem csak néhány szeszgyár megvételét javasol-

ja, amelyekkel a monopólium termelni akar, míg a többi gyár megmaradna a jelenlegi tulajdonosok birtokában.

Most az okoz érthető fejtörést az érdekelteknek, hogy hány gyárral akar dolgozni a monopólium, melyek lesznek a megváltásra kerülő gyárak, milyen alapon történik ezeknek a megváltása és mi lesz a meg nem váltott szeszgyárakkal. Az utóbbi pont tekintetében a kormánynak állítólag az lenne az intenciója, hogy a meg nem váltott szeszipari üzemeket a tulajdonosok alakítsák át más cikkek gyártására. Tekintettel arra, hogy ez a második csoport lesz a nagyobbik, ez a kötelezettség majdnem az összes gyárakra fog vonatkozni.

Természetesen az állam, minthogy szerzett jogok megszüntetéséről van szó, köteles

hozzájárulni a leállítandó gyárak átalakításához. De ebben a tekintetben is revánsra készül a kincstár a feketeszesszek ellen, a mennyiben ennek a második csoportnak a támogatásánál ugyancsak az adófizetés alapján igazolható termelést fogja alapul venni.

Az adózott szeszmenyiségek alapján ki fogják számítani, hogy mennyi ezeknek a gyáraknak az elmaradt haszna, ha beszüntetik a termelést és csakis ennek az összegnek a megtérítésére fogja magát kötelezni az állam. Ismerve az adott helyzetet, ez a támogatás meglehetősen szerény összeg lesz, amely távolról sem lehet elegendő a szeszgyárak átalakítására.

Ezek után érthető az a riadalom, amely a szeszipar tulnyomó részét nyugtalanítja, a teljesen bizonytalan jövő miatt.

A kisexportörök elhulltak a buzafronton

Nem kapnak hiteleket a kis buzaexportörök s ezért teljesen kiszorultak a kivitelből

Bukarest, szeptember 10.

Argetoianu pénzügyminiszter már készíti a gabonamonopólium bevezetéséről szóló törvényjavaslat tervezetét, amelynek az volna a kimondott célja, hogy a buza belföldi árát feljavigtsa, miután a prémium-rendszer most már minden szépitgetés ellenére megbukott, nem tekinthető. Nem lehet még tudni, hogy a monopóliumot előkészítő miniszternek milyenek az intenciói az exporttörzát illetőleg, az exportot is be akarja-e illeszteni a monopóliumba, vagy pedig továbbra is meghagyja azt a magánkereskedelem kezében? Ez a kérdés egyelőre nem is annyira aktuális, minthogy

erre a kampányra az exportbuza monopolizálásáról aligha lehet szó már, mert az exporttevékenység már folyamatban van és ha nehézségekkel is, de

ennek az exportbuza kampánynak van egy jellegzetes epizódja: a kisexportörök kiszorultak a buzafrontról. Ennek az a magyarázata, hogy

a kisexportörök, akik nem rendelkeznek megfelelő saját tőkékkel, nem tudnak pénzt szerezni a kivitel lebonyolítására.

Az ezelőtti években a bankok szívesen finanszírozták nem csak a nagy, de a kisexportöröket is, a közméret pénznehézség miatt, amelyek éppen az exportkampány elején robbantak ki, a bankok nem állhatnak rendelkezésükre a kisexportöröknek.

A kivitelből kiszorult kisexportörök intervenáltak ugyan a Nemzeti Banknál, azonban ígéretnél egyebet nem kaphattak, mert a Nemzeti Banknak sem áll módjában a mai viszonyok között helyzetükön segíteni.

Nem sikerült az Ausztriába szóló erőszakolt sertés kivitel

A kilónkénti 15 lejes vám mellett a heti 450 darab sertés kötelező exportálása nem fizetődik ki, mert estek az árak Baj van a szarvasmarha-kontingenssel is

Kolozsvár, szeptember 10

A rosszul sikerült román-osztrák ideiglenes kereskedelmi szerződés hátrányai különösen az állatexport terén kezdenek mutatkozni. Azt, amit a meg egyeztetéstől reméltek, vagyis az állatkivitel fokozását, nem sikerült elérni, annak ellenére, hogy az időközben életbelépett román-magyar egyezmény megkönyvitette és olcsóbbá tette a Magyarországon keresztül való tranzitforgalmat. Mint ismeretes, az októberig érvényes osztrák-román szerződésben Ausztria tulságosan alacsony kvótát engedélyezett csupán. Eszerint Románia hetenként csak 900 darab huszsertést vihet be Ausztriába preferenciális vámmal, amely kilogrammonként 6,22 lej, míg a kvótán felüli szállítmányok után a rendes autonóm vám, vagyis kilonként 15 lej fizetendő.

A kedvezményes vámmal exportálható mennyiség nemcsak az állattenyésztés szempontjából elégtelen,

hanem azért is, mert a később megkötendő végleges kereskedelmi szerződés

aszerint fogja a romániai állatkiviteli kvótát megállapítani, amilyen mennyiséget az ideiglenes szerződés érvényességének ideje alatt sikerült Romániának az osztrák piacon elhelyezni.

Romániának tehát az az érdeke, hogy október közepéig minél több élőállatot, különösen sertést exportáljon Ausztriába és így megfelelő statisztikai alapot teremtsen a végleges kereskedelmi szerződéshez. Ennek elérésére a földművelésügyi minisztérium erőszakkal exportra kötelezte a kiviteli szindikátusokat. Az utasítás értelmében

A minisztérium önkényesen 1800 drb-ra emelte fel a hetenként exportálható sertések kvótáját, vagyis arra kötelezte a szindikátusi tagokat, hogy a kedvezményesen bevihető 900 darab sertésen kívül hetenként még 900 darabot küldjenek a bécsi piacra 15 lejes vám mellett.

Átlagban tehát az exportörök a 900-900 darabos arány mellett kilonként 10,61 lej vámot fizettek volna.

Időközben a bécsi piacon újra estek

az árak a megszorított felhajtás ellenére is és így a felemelt kontingens leszállítása nem lett volna rentábilis.

Néhány exportör tekintélyes veszteségeket szenvedett, mire a többiek beszüntették a kedvezményes 900 darabon felüli kontingens exportálását, nehogy nagyon ráfizessenek.

Az előállott helyzet keresztül huzta tehát a földművelésügyi minisztérium számitásait és új megoldásról kellett gondoskodni. Ahelyett azonban, hogy a megfelelő végleges kvóta biztosítása érdekében a kormány különleges kedvezményekkel igyekezett volna a heti 1800 sertés kivitelét rentábilissá tenni, megelégedett félintézkedéssel és úgy döntött, hogy 900 darab helyett hetenként csak 450 darab sertést kötelesek a szindikátusok 15 lejes vám mellett is exportálni.

De nemcsak a sertés kivittel van baj, hanem a szarvasmarhák kontingenssel is. A román-osztrák szerződés alapján Románia hetenként 462 darab vágómarhát vihet be Ausztriába olcsó vámmal. Ez a mennyiség elegendő is volna, ha megfelelő arányban kerülne felosztásra a nyolcra szaporodott exportszindikátusok között. A helyzet azonban az, hogy az

arányos felosztás helyett, amely mellett hetenként 5-6 vagon jutna egy-egy szindikátusnak, egyes vidékek sokkal többet exportálnak, mások viszont semmit.

Ez a sérelmes és egészségtelen állapot annak tulajdonítható, hogy a kvóta felosztásának és odaitelítésének a joga ma is a bécsi bizományosoké és ezektől csak az az exportör kap kontingenst, kin többet tudnak keresni és akivel régebbi összeköttetésben vannak. Nemzetgazdasági szempontból ennek a helyzetnek az a nagy hátránya, hogy

az állattenyésztők és hizlalók kénytelenek a Bécs által favorizált exportörök kegyeit keresni

és olyan árakkal meg feltételekkel megelégedni, amilyeneket azok akarnak, miután csak rajtuk keresztül értékesítetik állatállományukat.

Kis közgazdasági hírek

A hivatalos lap legújabb kimutatása szerint eddig a következő exportprémiaikat fizették ki a buza és liszt kivitele után: liszt után 2,764.444 lej, exportált buza után 125.468.115 lej.

Egy Párisból Galacba érkezett jelentés szerint a francia kormány vámrendeletet adott ki, amely a fűrészelt fa bevitelét Franciaországba betiltotta. Az értesülést kedvtelenül fogadta a galaci piac.

A jugoszláv kormány pénzügyi Li-zotsága, a jövő évi állami költségvetés összeállításánál jelentős redukciót akar keresztülvinni. A redukció hozzávetőleges számítás szerint, meg fogja közelíteni a 750 millió dinárt, ami kb. két és fél milliárd lejnek felel meg.

Szeptember 5-én életbelépett a jugoszláv gabonamonopóliumról szóló törvény. A malmok a buzáért 240 dinárt, illetőleg 720 lej kötelesek fizetni. A buzaeldadási központ eddig 58 ezer vagon búzát vásárolt a gazdaktól külföldi kivitelre.

A csehszlovák kormány statisztikai kimutatása szerint Csehszlovákiában 1930 év végével 1520 ipari és kereskedelmi részvénytársaság működött, mintegy 8 milliárd csehekrona, illetőleg 40 milliárd lej tőkével. Az országban ezen a részvénytársaságokon kívül 83 külföldi társaság működik, főleg német, osztrák, magyar, angol, amerikai stb.

A legfőbb törvényhozó tanács hozzájárulását adta ahhoz, hogy a tojás standardizálásáról szóló törvény egyes intézkedéseinek megvalósítására készített törvényjavaslatot a kormány törvényerőre emelje. Az erről szóló királyi dekrétum már a közeli napokban meg fog jelenni a hivatalos lapban. Az új törvényszakaszok főleg a kivitelre kerülő tojás szigorúbb ellenőrzésére vonatkoznak.

Valcovici közlekedésügyi miniszter megkezdte négyhetes szabadságát. A közlekedésügyi miniszter távollétében Vasilescu-Karpen kereskedelemügyi miniszter helyettesíti.

A kormány szeptember 5-iki érvénnyel megszüntette a cellulóz-fa kiviteli vámját.

Minden szabónak nélkülözhetetlen segédeszköze a Vestis mintakártya

Leszállítják 25 százalékkal Európa cukortermelését Nem fogy a drága cukor

Bukarest, szeptember 10. Beszámoltunk már arról, hogy a belföldi cukorgyárak, miután tavalyról még jelentékeny cukorkészlettel rendelkeznek, nagymértékben leszállították erre a kampányra a termelést.

Tavaly még 14 cukorgyár dolgozott Romániában, az idén már csak öt gyár fog termelni, mert a felesleget, amely a belföldi fogyasztás után fennmarad, nem tudják a gyárak külföldön elhelyezni.

Amint szakmai körökből értesülünk, a tavalyi nagy árverseny, amelyből azonban a fogyasztóknak nem volt hasznuk, és dömping után a világcukor a

cukor elhelyezési lehetősége annyira rosszabbodott, hogy

Oroszországot kivéve, az összes exportra dolgozó európai cukorgyárak leszállították erre a kampányra a termelési szintjét.

Európában ebben az évben 25 százalékkal fognak kevesebb cukrot gyártani, mint tavaly. Csehszlovákia 290 ezer tonnával, Franciaország 210 ezer, Anglia 175 ezer, Lengyelország 200 ezer, Olaszország 65 ezer, Németország 690 ezer tonnával fog kevesebb cukrot gyártani, mint az elmúlt évben.

Vajon akkor is olyan rosszul fogyna a cukor, ha olcsóbban adnák?

miután a 100 százalékkal drágább fuvardíjakat a közönség nem tudja megfizetni és így a városok lakosságát az a veszély fenyegeti, hogy télre tűzifa nélkül maradnak.

★

A KOLOZSVÁRI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA 35 milliós új bérpalotája november elsejére teljesen elkészül. Az épületben levő lakások, irodák és üzlethelyiségek bérbeadása megkezdődött. A mozhelyiséget az „Astra” fogja megkapni, a kávéház helyiségre azonban még nem akadt reflektáns. Ha záros határidőn belül a helyiséget nem sikerül kiadni, üzlethelyiségekre fogják felosztani.

.....

Tőzsde

1931 szeptember 10.

Zürich (nyitás): Berlin —, Amsterdam 206.80, Newyork 512.87, London 2492, Páris 2011, Milánó 2683, Prága 1518.50, Budapest 9002.50, Belgrád 904.50, Bukarest 305.50, Varsó 57.40, Bécs 72.07.

Sport

Belejeződtött abudapesti nemzetközi tennisz- verseny

Budapest, szeptember 10.

Több napon át, nagy érdeklődés mellett zajlott le a Magyarország bajnokságát rendezett tenniszverseny, melyen nagy nemzetközi mezőny indult. Tegnap folytatók le a döntő kiűzelmek, melyek alapján eldől az 1931 évi magyar bajnokság sorsa.

Férfi egyesben bajnok lett Kehrling. Második a japán Satoh.

A női egyes nyertese a német Hammer. Második Jendrzejovska (lengyel).

Vegyespárosban: 1. Zichy—Zizovits 2. Kehrling—Deutsch.

Férfipáros: 1. Gabrovitz—Zichy. 2. Kehrling—Schäffer.

Női páros: 1. Jendrzejovska—Eisenmenger. 2. Deutsch—Csont.

Szép sikerrel zárult a hátszegi tennisverseny

Hátszeg, szeptember 10.

Nagy érdeklődés mellett zajlott le a hátszegi tennisverseny. A versenyre számosan neveztek be Erdély és Bánságból, benevezett azonkívül egy játékos a pesti MAC-ból is. A verseny, mely négy napig tartott, a következő eredménnyel végződött:

Női egyes: első díj Somogyi Klári AKE (Arad), második Aszlán Baba AKE, harmadik Bretter Lici Jüli (Petrozsény) és Maráné HAK (Hátszeg).

Női páros: első Somogyi—Aszlán, második Jászberényi Vultur (Lugos), dr. Sándorné (Déva), harmadik Terkné—Márkné és Tanase Mancsi (Piski)—Maráné. A döntő eredmény 6:4 2:2.

Vegyes páros: első Somogyi—Vechler AKE, második Aszlán—Vámos AKE, harmadik Gábor—Löwyne Déva és Balázs MAC—Maráné. Döntő 3:6 6:3, 6:2.

Férfi egyes: első Gábor Zoltán Déva, második Balázs MAC (Pest), harmadik Vechler AKE és Jámor (Kolozsvár). Döntő 6:1, 3:6, 8:6.

Férfi páros: első Balázs—Vechler, második Gábor—Razus (Déva) és harmadik Jámor—Fischer Vultur (Lugos), e Székely TCC (Kolozsvár)—Aranyosi AAC (Arad). Döntő 8:6, 9:2.

A verseny különös szenzációja volt fiatal Gábor Zoltán győzelme.

A versenyzők közt értékes díjakat osztottak ki.

A Marosmegyei Földművelésszövetség sportünnepélye

Marosvásárhely, szeptember 10.

A marosvásárhelyi gazdasági kiállítással kapcsolatban a gazdaságijság sportünnepélyt rendezett, az úgynevezett „Erzsébet vándordíj”-ért. Az ünnepély programján 100 m. síkfutás (győztes Szűcs Sándor, Jedd), magasugrás (győztes Nagy Gyula, Jedd), súlydobás (győztes Nagy Gyula, Jedd), távolugrás (győztes Bessenyei József Maros-szentgyörgy) és 4-szer 100 m. staféta szerepeltek. A versenyek egyéni győztese Nagy Gyula, Jedd, mint aki a legtöbb pontot szerezte. Az összeredmények alapján a vándordíjat a Jedd gazdasági ifjúsága nyerte.

Az agyagágyalombólverseny eredményei:

Vasárnap délután megtartott agyagágyalombólverseny, amely a gróf Teleki kertben zajlott le, a következő eredménnyel zárult:

I. Megnyitó verseny: 10 aszfaltgálya 10 méter távolság. I. Urzika Demeter, Marosvásárhely. II. Imreh Albert Marosvásárhely. III. Dr. Földessy György, Marosvásárhely. — II. Főverseny: 25 aszfaltgálya 10 méter távolság. I. Dr. Coroiu S. II. Imreh Albert, III. Dr. Földessy György, IV. Pap A. — II. Páros: aszfalt és agyag I. Dr. Földessy, II. Urzika, III. Dr. Coroiu. — IV. Csapatverseny: 1. Marosvásárhely (Földessy, Imreh, Urzika). 2. Gyulafehérvár (Pap, Lári, Keresztes).

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Megvételre keresek egy 400—500 kgr-os TIZEDES MERLEGET. Cim 14740 sz. alatt a brassói kiadóban.

Sürgősen eladó egy egész lakásberendezés, háló, clubgarnitúra, konyha, Brassó, Alsó-Pövény-ucca 1. 14712

Frissen garantált tojás kapható házhoz hazaszállítva. Brassó, Str. Hirscher 28. 14718

KERESEK FELSTABIL üzemi gépet, 40-70 HP Ajánlatok „Üzemképes” jellegre a brassói kiadóba. 14701

Megvételre keresek kis családi házat, vagy ház helyet, közel a belvároshoz. Cimeket 14764 szám alatt a brassói kiadóba kérek.

GYÓGYSZERTÁR 4000 lakósu községben, kedvező fizetési feltételekkel eladó, vagy bérbeadó. Ajánlatokat gyógyszer-tár tulajdonosnője, Kárpáti Lenke Arcus, jud. Treiscaune. 14763

VIZSLAT jól bevezetett keresek megvételre. Ludwig, Mediasch, Honterus-ucca. 14767

Eladó Uzonban egy beltér rajta levő modern lakóház, gazdasági épületekkel, méhszín, gyümölcsösök. Érdeklődni lehet Uzon, Ujvárosi-ucca 151. 14768

Allást nyer

SAKACSNÓT ÉS MINDE-NES LEANYT, egészséges, férj nélküli, ügyes szorgalmas személyeket, kik románul is beszélnek. KERES DROGERIA BUKAREST, Calea Grivitei 145. Lakás, ételmezés és havi 1000 lej bér. 14728

Józanéletű molnársegédet keresek azonnali belépésre vámalomba. Cim: Bálint János, Talisoara, Udvarhely m. 14738

Allást keres

Vizsgázott gépészkövác, ki a vasszakma minden ágában jártas, állást keres. Ajánlatokat a brassói kiadóhivatal továbbítja. 14664

Deutsches Fräulein sucht Stelle für Vor- und Nachmittag Stunden. Adresse unter No. 14760 in der Verwaltung Brassov.

Perfekt szakácsné elvállalna délelőtti főzést. Érdeklődni: Brassó, Kórház-ucca 48—50, hátul az udvaron. 14759

Lakás

KERESEK kétszobás, fürdőszobás lakást, feltétlenül jó levegőjű, egészséges helyen. Bővebbet 14726 szám alatt a brassói kiadóban.

Kiadó kertrenyiló butorozott szoba magányos nőnek, vagy iskolás leánykának. Esetleg teljes ellátással. Cim: Brassó, Vasu-ucca 25. I. em. 14723

2—3—4—5—6 szobás, fürdőszobás, konyhás, verandás modern lakások október 1-re kiadók. Érdeklődni Friedmann Mari, Brassó, Kórház-ucca 18. 14733

BUTOROZOTT SZOBA panzióval kiadó. Springerné, Brassó, Jorga-ucca 10. 14762

Levelezés

Egyetemet végzett férfiak irhatnak fényképes levelet „Be-születés urileányka” jellegre a brassói kiadóba. 14766

Vegyes

Két főiskolás leányt teljes ellátásba elfogad kolozsvári család. Cim: Hann, Cluj, Str. And. Muresan 14. 14713

Lábadozók, tüdőlk, olecsó el-látást kapnak magaslati leve-gőjű, napos, pormentes villá-ban. Brassó, Postarét 15-b. 14716

SOFFÖRISKOLA. Albu miniszterileg engedélyezett sof-för-iskolája hölgyek és urak részére folytatja kurzusait. Ol-csó részvételi díjak, garantált sikeres vizsga, Csoportok ese-tén vidéken is kurzust rendez. Érdeklődni Brassó, Derestveit 41. 14362

DOKTORATUS, az összes akadémiai tanulmányok és azok befejezése után egyetemi oklevél, sikert biztosító előké-sztés: THE EDUCATIONAL BUREAU, Boite Postale No. 524. Bruxelles (Centre), Belgi-um, által. 14761

Könyvek

10 darab Népszerű regény míg a csekély készlet tart 50 lej, vidékre portóval 60 lej, utánvétellel 66 lej. Maupassant A másik gyermeke. Csermely: A basa topánkái, Csermely: Adieu Madame, Forró Pál: A megölt szerelem, Forró Pál: Különös tüzek, Forró Pál: Aki mindig csak vendég, Csermely: A boszu örvényében, Szász Béla: Az öreg zsoltár titka. Altai: Célnál. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztá-lyától.

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bé-lyegnnyelv, virágnnyelv, stb. Ara színes borítólappal 40 lej.

Petőfi

összes költeményei
vásznonkötésben
csak 65— Lei

Brassói Lapok
Könyvosztálya

cukorbetegség és az Insulin

írta
Dr. Bálint Rezső, Dr. Ernst Zoltán,
ifj. Dr. Purjesz Béla, Dr. Balló József
egyetemi tanárok

10 részben
Dietetika függelékkel és utasítással
ételek elkészítésére
A 300 oldalas könyv ára
544— Lei

Brassói Lapok Könyvosztálya

SENZÁCIÓ!

MIKES IMRE
Erdély Utja
17 nagy képről és 12 nagyromántól
2 Kötet
fülve 160.
egész vászonban
200—
Kapható minden
könyv kereskedésben.
Megrendelhető a
Brassói Lapok Könyvosztályában

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő:

BRASSÓI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és elosztása nyomdában.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegyék részére: Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Bukarest: Dán Dániel Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Dév: Str. S. Barnuțiu 10. (Osztián Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád, Str. Bererie 1 (Sörház-utca) — Marostordalma: Szabó Jenő Cima; Marosvásárhely, Strada Reghinului 10. — Nagyszeben: Strada Turului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic. J. 32 (Szabó Gyula) — Szilágysomlyó: (Helyperin Ernő) — Temesvár: Gyárváros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dánes József.)

Központi szervezők, pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír-detőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

Vásárlásainál hivatkozzék hirdetéseinkre!